

Biblické úkoly 2007

3

Manželské dvojice ve Starém zákoně

Manželské dvojice ve Starém zákoně
Biblické úkoly – 3. čtvrtletí 2007
Gordon Christo a Rosenita Christo

Foto: Photodisc

Technická redakce:

Vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.
pro Církev adventistů sedmého dne
Vytiskla tiskárna AlfaPRINT, SR
Vydání první, Praha 2007

ISBN 978-80-7172-010-2
ISSN 0409-3208

ÚVOD

Manželské dvojice ve Starém zákoně

Německý básník Heinrich Heine ve své závěti nabídl všechen majetek muži, který se po jeho smrti ožení s jeho ženou. A to z toho důvodu, jak sám řekl, aby si zajistil přinejmenším jednoho člověka, který bude oplakávat jeho smrt.

Útok hříchu na manželství je jedním z nejhorších následků hříchu vůbec. Podle Písma mělo manželství patřit k tomu, co lidskou existenci nejvíc povznáší a zušlechťuje. Z lásky nám dal Bůh něco, co mělo být pro člověka jedním z největších požehnání – manželství.

Od prvního sousta zakázaného ovoce však šlo všechno jen k horšímu. Jen co první pár zhřešil, pozorujeme, jak hřích bezprostředně ovlivnil jejich vztah. „Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou naří. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi.“ (Gn 3,7) Od té doby se už mezi muži a ženami, manžely a manželkami skoro nic nezměnilo. To, co mělo být zdrojem radosti, svobody a naplnění, se až příliš často stalo zdrojem smutku, trápení a zoufalství. Naštěstí, není to tak vždy – v mnohých případech je manželství nádherným vyjádřením duchovní a tělesné jednoty, která pomáhá dosáhnout úplnosti lidské bytosti.

V tomto čtvrtletí budeme hovořit o manželských párech ve Starém zákoně. Nesoustředíme se ani tak na principy manželského spoluzití, ale spíše na to, jak je manželé uskutečňovali ve společném životě (i když v mnohých případech manželskou dvojici tvořili víc než dva lidé). Jejich život bude pro nás základem, na kterém se budeme učit o víře, skutcích, poslušnosti, naději, důvěře, lásce a mnohých dalších charakteristikách, které ukazují, co znamená být Božím následovníkem.

Manželství může být naším výchozím bodem i proto, že tvoří základ lidské existence. Je to základ rodiny. Za pozornost stojí i to, že manželství se v Bibli často používá jako symbol pro různé duchovní pravdy.

Jistě že ne každý vstoupí do manželského stavu. Mnohé z velkých biblických postav – Daniel, Jan Křtitel i Ježíš – nikdy nevstoupily do manželství. (Možná bychom jedno čtvrtletí měli mluvit právě o nich.) Ať už jsme vdané/ženatí, anebo ne, principy, o kterých budeme hovořit při studiu života manželských párů, můžeme uplatnit v různých oblastech našeho života.

V nejbližších měsících budeme zkoumat vztahy mezi různými dvojicemi – Adamem a Evou, Abrahamem a Sárrou, Rúť a Bóazem, dokonce mezi Achabem a Jezábel. Budeme se snažit pochopit z Božího slova principy a praktické rady, které mohou ovlivnit naše každodenní vztahy – manželské, mezilidské i vztah s Bohem. Právě on svému lidu říká: „Jako se mladík žení s pannou, tak se tví synové ožení s tebou. A jako se ženich veselí z nevěsty, tak se tvůj Bůh bude veselit z tebe.“ (Iz 62,5)

Autory úkolů na toto čtvrtletí jsou dlouholetí šťastní manželé. Gordon Christo je ředitelem vzdělávacího institutu v Jihoasijské divizi; jeho manželka Rosenita pracuje jako sekretářka v úřadu Jihoafrické divize. Mají dvě dospělé děti.

ADAM A EVA

PLÁNOVANÝ IDEÁL

Texty na tento týden: Gn 1,26; 2,18–3,16

Základní verš

„Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“ (Gn 2,24)

Příběh Adama a Evy má nádherný začátek, ale smutný konec. Bůh je obdaroval vším dobrým. Adam a Eva byli ideální pár. Oba byli bez jediné chyby krásy na těle, bez jediného charakterového nedostatku. Jejich domovem byla rajska zahrada. Netrpěli žádnou nouzí, s ničím si nemuseli dělat starosti. Bůh jim dal perspektivu věčného života. Jejich manželství začalo jako nádherná pohádka. I konec byl podobný jako v pohádce – „žili (relativně) šťastně, dokud nezemřeli“. Adam a Eva přišli postupně skoro o všechno. Ze všech Božích požehnání, která dostali při stvoření, se později nemohli těšit ani oni, ani nikdo z jejich potomků. Taková je cena, kterou platíme za hřích. Z jejich zkušenosti bychom se měli poučit, jak to končí, když nežijeme podle Boží vůle.

Hlavní myšlenka

Adam a Eva byli stvořeni k obrazu svého Tvůrce. Co to znamená? Co se stalo, když tento obraz narušil hřích? Co se můžeme naučit ze smutného příběhu o jejich pádu?

BOŽÍ OBRAZ

„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“ (Gn 1,27)

Co znamená, že první lidé byli stvořeni k „Božímu obrazu“? Částečně to můžeme pochopit z druhé části uvedeného verše – „jako muže a ženu je stvořil“. Muž a žena spolu odrážejí Boží obraz. Jedno pohlaví doplňuje druhé, samo o sobě je neúplné. Božím záměrem nebylo, aby muž a žena žili odděleně. Žít ve dvojici je nevyhnutelné pro zachování společnosti a pokračování dějin lidstva.

Mnozí si představují Boha výlučně v mužském rodě. Hebrejské slovo „Bůh“ je gramaticky množné číslo mužského rodu (doslova „bohové“), ke kterému se připojuje sloveso v jednotném čísle mužského rodu. O Bohu se však ve Starém zákoně hovoří i gramatickými kategoriemi ženského rodu.

Jaké symboly pro Boží vlastnosti jsou použity v uvedených verších? Dt 32,11; Iz 49,15.16; 66,12.13; Oz 13,8 a Mt 23,37

Představa plurality Boha podporuje myšlenku, že muž a žena se navzájem doplňují. Podstatné jméno vyjadřující Boha je v množném čísle: „Učíme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby...“ (Gn 1,26)

Pluralita Božství je nevyhnutelná, protože Bůh je láska. Aby mohla láska existovat, musí být někdo, kdo miluje, a někdo, kdo je milovaný. Muž a žena ve svém partnerském vztahu zrcadlí tuto pluralitu. Podobně jako v případě Boha, i pro muže a ženu je přirozené, že jsou spojeni láskou. Láska tvoří základ vztahu mezi lidmi. Lidé žijí, aby milovali. Když nemilují, nejsou „úplní“.

Ježíš nám prokázal lásku tím, že za nás zemřel. (J 15,13) V čem nám takové vyjádření lásky pomáhá lépe pochopit, co je skutečná láska?

PŘIMĚŘENÝ POMOCNÍK

„I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.““ (Gn 2,18)

Proč Bůh stvořil Adamovi manželku?

Proč nebylo pro Adama dobré, aby byl sám? Nenaplněvalo ho společenství, které měl v zahradě?

Z Gn 2,18–22 vyplývá, že i když Bůh viděl jako potřebné stvořit muži společníci, se stvořením ženy počkal, až když si Adam sám tuto potřebu uvědomil. Z tohoto příběhu je patrné, jak si Adam stále více a více uvědomoval své osamění. Když k němu Bůh přivedl zvířata a ptáky, aby jim dal jména, přišli v párech. Spolu vytvářeli vzájemné společenství, jaké nemohli tvořit s žádným jiným zvířetem. Naproti tomu, „pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná“ (Gn 2,20). Jeho samota byla skutečně nápadná.

Když Bůh na konci každého stvořitelského dne pozoroval své dílo, poznamenal, že bylo „dobré“. To samé slovo používá i v souvislosti s Adamem, jen jiným způsobem. Říká, že „není dobré“, když je člověk sám.

Jak Bůh charakterizoval ženu, kterou se chystal stvořit pro Adama? Gn 2,18

Bůh neřekl, že pro Adama anebo Adamovi učiní jen pomocníci; měl to být někdo, kdo ho bude doplňovat. Hebrejský výraz doslova znamená „pomoc proti němu“. Eva neměla být jen pomocnicí, která bude připravovat jídlo, rodit děti anebo se starat o zahradu. Eva ho měla doplňovat – být jeho partnerkou v pravém slova smyslu. Její hodnota spočívá v tom, kým je. Být pomocníkem neznamená být člověkem nižší kvality. Vždyť Bible často hovoří dokonce i o Bohu jako o tom, kdo „pomáhá“ člověku. (Ž 30,10; 54,4; 121,2; Žd 13,6)

Jak jsi připravený pomoci lidem, kteří trpí samotou? Čeho jsi ochotný se vzdát v jejich prospěch?

MANŽEL A MANŽELKA

„Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla!...““ (Gn 2,23)

Uvedený verš vyjadřuje Adamovy pocity, když uviděl Evu. Nebyla to jen romantika, ale i úleva. Jeho první slovo můžeme z hebrejštiny přeložit několika způsoby, např. „ted“ anebo „toto“. Nejvýstižněji bychom jej však vyjádřili slovem „konečně!“ Konečně je tu živá bytost, se kterou se může skutečně ztotožnit. Eva je nejen jeho partnerkou, ale proto, že byla utvořena z jeho žebra, je doslova Adamovou součástí. Teolog Matthew Henry řekl, že žena „nebyla utvořena z mužovy hlavy, aby ho převyšovala, ani z nohou, aby po ní šlapal, ale z jeho boku, aby mu byla rovnocennou partnerkou, z místa zpod jeho ramene, aby ji chránil, a z místa v blízkosti jeho srdce, aby ji miloval.“

Jakou důležitou myšlenku o jednotě a soudržnosti mezi manžely připomíná Pavel v 1 K 11,11.12?

Jakou změnu v prioritách a věrnosti vyžaduje od manželů verš Gn 2,24?

Tento verš nepřikazuje člověku opustit domov svých rodičů a bydlet u příbuzných svého partnera, jak se to praktikuje v některých kulturách. Podstatou uvedených slov je příkaz, aby manžel i manželka změnili své priority. Rodiče už pro ně nemají být na prvním místě. Je to jakoby v rozporu s přikázáním, které hovoří, že máme „ctít svého otce a svou matku“. Nejde tu však o rozpor. Text jen naznačuje, že po svatbě je vztah k manželskému partnerovi nadřazený vztahu k rodičům.

V souvislosti s Gn 2,24 Ježíš vyhlásil, že manžel a manželka „již nejsou dva, ale jeden“. (Mt 19,6) Manželé mají být spojeni a sjednoceni společensky, emocionálně i duchovně, podobně jako Trojice, kde tři jsou jedno. Je to jeden ze způsobů, kterým manželé odrážejí „Boží obraz“.

Když žiješ v manželství: Co můžeš udělat, abyste si byli s partnerem navzájem blíží? A pro všechny platí otázka: Které věci potřebuješ změnit, abys měl lepší a užší vztahy s lidmi okolo sebe?

DVĚMA JE LÉPE NEŽ JEDNOMU

Přečti si Gn 3,1–6. Několik detailů naznačuje, že když Eva podlehla pokušení, byla sama. (1) Had oslovuje pouze ženu. (2) O Adamovi se text nezmiňuje, až dokud mu Eva nedává ovoce. Některé překlady Bible a některé komentáře se naopak přiklání k tomu, že když had pokoušel Evu, Adam byl u ní. (Gn 3,6) Hebrejštiny má několik slov, které můžeme přeložit jako „s“. Dvě nejdůležitější jsou „et“ a „im“. V této pasáži je použit ten druhý výraz.

„Et“ je předložka, která se používá k označení místa vedle anebo u něčeho. (Gn 39,15.18) Naopak „im“ označuje vztah. „Immanuel“ v Iz 7,14 a 8,8.10 začíná předložkou „im“ a znamená „Bůh s námi“. Jde tu o vztahovou souvislost, ne geografickou. Text v Gn 3,6 striktně nevyžaduje, abychom Adama viděli vedle Evy, když byla pokoušená. Adam používá tutéž předložku v Gn 3,12, když Boha upozorňuje na ženu, kterou mu dal, aby byla s ním. Jde tu o vztahové „s“.

„Andělé varovali Evu, aby se nevzdalovala od svého manžela, když vykonávali svou denní práci v zahradě. U něho byla v menším nebezpečí pokušení, než kdyby byla sama.“ (PP 28; PP 53.54)

Jaké poselství mají pro nás uvedené verše v souvislosti s tím, o čem jsme dnes hovořili?

Př 11,14 _____

Kaz 4,9–11 _____

Jk 5,16 _____

Jakou zkušenost máš s pomocí, zárukou a dobrou radou jiných? Jak jsi ochotný přijmout pomoc anebo i sám pomoci, když je to potřebné? Pověz ostatním svou zkušenost, kdy se díky přítomnosti anebo pomoci jiného člověka tvá situace změnila k lepšímu.

KLETBA SE DOTÝKÁ I VZTAHU

„...budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ (Gn 3,16)

Adam a Eva najednou ztratili všechno – nevinnost, vládu, nesmrtnost, rajský domov a bezpečí. Když byli vyhnáni z ráje, začalo je trápit vědomí viny, strach, boj o existenci, smrt. Pro dvojici, která žije v dokonale harmonickém vztahu vzájemné lásky, je mnohem lehčí zvládnout podobné těžkosti. Kromě jiného trpěli Adam s Evou i proto, že se narušil ideální vztah mezi nimi.

U Adama se začal projevovat sklon vládnout a tento postoj ničil jejich vztah. Bůh předvídal, že někteří muži si budou násilím vynucovat vůdcovskou pozici. To však nebyl Boží záměr. Slova „on nad tebou bude vládnout“ nebyla určena Adamovi. Bůh je adresoval Evě, aby jí oznámil, co se stane následkem jejího hříchu. Je to v rozporu s původním Božím záměrem, který měl se vztahem mezi manžely.

O čem hovoří verše 1 Tm 2,1–14? Jak to souvisí s pádem do hříchu?

Bible považuje za správné, když se manželka podřídí svému manželovi. (1 Pt 3,1) Jako příklad skutečného podřízení uvádí Sáru, která poslouchala Abrahama a nazývala ho „pánem“. A přece manželkám radí, aby se nenechali ničím zastrašovat. (3,6) Mužům dává pokyny, aby se svými ženami zacházeli s láskou a vážili si jich. Petr říká, že když to budou zanedbávat, nemohou čekat vyslyšení svých modliteb (3,7). To jsou rady pro vztahy mezi manžely po pádu do hříchu.

Pokud jsi udělal chybu a způsobil tím bolest svému partnerovi anebo bližnímu, jak je možné narušený vztah obnovit? Co můžeš udělat, aby byly vaše vztahy v budoucnosti hezčí?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťastný domov si přečti kapitolu „První domov“. (str. 14.15; AH 25–28)

„Při stvoření učinil Bůh Evu rovnou s Adamem. Kdyby byli zůstali poslušni Boha – v souladu s jeho velkým zákonem lásky – byli by bývali věčně ve vzájemném souladu. Hřích však přivodil rozkol a jejich svazek mohl být udržen a soulad zachován jen podřízením jednoho druhému. . . Kdyby padlé lidstvo zachovávalo zásady obsažené v zákoně Božím, byl by tento úděl, i když je důsledkem spáchaného hříchu, pro ně požehnáním; muž však příliš často zneužívá nadvlády, jež mu tím byla dána, což ženě ztrpčuje život a činí jej těžkým břemenem.“ (PP 32; PP 58.59)

Náměty k přemýšlení

- 1. Proč je pro chod domácnosti, společnosti a různých organizací nejlepším řešením, když v čele stojí jeden člověk, vůdce? Jaké to má výhody? Jaké nebezpečí zároveň hrozí?**
- 2. Co se můžete naučit z vašich odpovědí na otázky z části na středu? Jak si navzájem ve sboru pomáháte? Jak byste mohli lépe využít přednosti společenství a pomoci členům, kteří zápasí s různými problémy?**
- 3. Které principy platné v manželství můžeme aplikovat i na ostatní vztahy?**
- 4. Jak může váš sbor pomoci ženám, které jsou doma týrány? Co víc bys mohl a měl udělat ty?**

Shrnutí

Vztah rovnosti, vzájemné lásky a úcty mezi Adamem a Evou byl myšlen jako ideál pro všechny manželské páry. Tento ideál se však hříchem zničil. Současná manželství sužují různé konflikty. Měli bychom proto ze všech sil usilovat o to, abychom dovolili Duchu svatému obnovit v nás původní Boží obraz.

ABRAHAM A SÁRA

VÍRA ZKOUŠENÁ A OSVĚDČENÁ

Texty na tento týden: Gn 12,2; 16,1–5; 22; Jk 2,20–26

Základní verš

„Také Sára věřila, a proto přijala od Boha moc, aby se stala matkou, ačkoliv už překročila svůj čas; pevně věřila tomu, kdo jí dal zaslíbení.“ (Žd 11,11)

Abrahamovu a Sárinu víru zkoušel Bůh tím, že odkládal naplnění zaslíbení o synovi. Mnozí novozákonní pisatelé dávají Abrahama za hlavní vzor víry. (Ř 4 a Žd 11) V Žd 11 je Abraham pochválen za víru, kterou projevil, když obětoval Izáka. Jakub představuje Abrahama jako příklad těsného vztahu mezi vírou a skutky. (Jk 2,23.24)

První kniha Mojžíšova představuje Abrahama jako bohabojného muže, štědrého vůči hostům, velkorysého vůči příbuzným a služebnictvu a respektovaného okolními králi. Sára zůstává většinou v pozadí. V souvislosti s obětováním Izáka, kdy je zkoušena Abrahamova víra, se Bible o Sáře vůbec nezmiňuje. Sára vyvíjí iniciativu jenom ve dvou případech: když nabízí Abrahamovi Hagar za ženu a když trvá na tom, aby Hagar a jejího syna Izmaele poslal pryč.

Co se můžeme naučit od této manželské dvojice?

Hlavní myšlenka

Navzdory pochvale za jejich víru byli i Abraham a Sára občas lidmi, kteří – jak se zdá – zápasili o svoji víru v Boha.

LIDSKÉ ŘEŠENÍ BOŽÍHO ZASLÍBENÍ

„Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním!“ (Gn 12,2)

První zaslíbení, které Abraham dostal, se nenaplnilo v jím očekávaném čase. Čím byli se svou ženou starší, tím víc je trápila otázka dědice. Jak se naplní Boží zaslíbení? Mohl by se někdo divit, kdyby se Abraham rozhodl hledat jiné řešení?

Abraham a Sára nejdříve považovali za dědice svého adoptivního syna – sluhu Eliezera. (Gn 15,2.3) Některé starověké hlíněné tabulky ze semitského města Nuzi z období před patriarchy hovoří o zvyku bezdětných manželů adoptovat si sluhu anebo jeho syna jako dědice majetku. Ze smlouvy však vyplývalo, že kdyby tito manželé měli později vlastní dítě, dohoda by neplatila. Abraham měl tedy právo uvažovat o podobném řešení. Byl to uznávaný zvyk.

Jakými slovy vylučuje druhé zaslíbení z Gn 15,4.5 Eliezera jako zaslíbeného dědice? Co dalšího se v něm hovoří o Abrahamově potomku?

S dalším pokusem, jak si zajistit dědice, přišla Sára. Když už pobývali v Kenaanu deset let, navrhla, aby si Abraham vzal její služku Hagar. (Gn 16,1–3) Něco podobného opět nacházíme ve starověkých záznamech z Nuzi. Žena z bezdětného páru mohla dát děvče – otrokyni – svému manželovi, přičemž si ponechávala rodičovskou autoritu nad dětmi, které se z takového svazku narodily. Tyto zákony z Nuzi též vyhlášovaly, že syn, který se narodí otrokyni, zdědí všechnu majetek, pokud zákonná manželka neporodí syna. Takto narozený syn by byl dokonce naplněním Božího zaslíbení o tom, že „vyjde z tvého (Abrahamova) těla“.

V čem převyšuje třetí příslib v Gn 17,16.19 předešlá zaslíbení? Čím vylučuje Izmaele jako zaslíbeného dědice? Přečti si čtvrté zaslíbení v Gn 18,10.14. Co konkrétního vyjadřuje?

Dvacet pět let čekali Abraham a Sára na zaslíbeného dědice. S každým dalším zaslíbením a s každým dalším rokem jim Bůh dával více najevo, že jejich syn bude dítětem zázraku.

Přečti si Gn 15,6 a Ř 4,3. Jakou naději můžeš čerpat z těchto veršů?

LŽI

„Říkej tedy, žes mou sestrou, aby se mi kvůli tobě dobře dařilo a abych tvou zásluhou zůstal naživu.“ (Gn 12,13)

Abraham i Sára byli sice dětmi Teracha, neměli však stejnou matku. Když Bůh vyzval Abrahama, aby opustil svůj domov, jedna z věcí, které mu dělaly starosti při jeho putování do neznáma, se týkala jeho krásné manželky. Abraham se nemohl spoléhat na morální zásady pohanů, proto Sáře – své manželce a nevlastní sestře – řekl, aby když přijdou kamkoliv, raději říkala, že je jeho sestra, ne manželka.

V čem byly Abrahamovy důvody pro lež „rozumné“ a „opodstatněné“? Proč podle tebe projevil takový nedostatek víry? Gn 12,11–13

V době hladu Kenaanci často odcházeli do Egypta, kde byla pole zavlažovaná Nilem. Nešli jen nakoupit si potravu, ale hnala je i touha na určitý čas se tam usadit. (Gn 12,10) Snaha uniknout před hrozbou hladu s sebou přinášela nová nebezpečí. A ačkoliv Sára měla už skoro šedesát, svou krásou stále oslňovala. Egypťané si jí všimli a považovali ji za dostatečně půvabnou na to, aby to oznámili faraonovi. Abraham určitě doufal, že se tato situace vyřeší jiným způsobem než lží.

Bůh zasáhl tak, že na faraona poslal rány. (v. 17) Faraon nezaváhal. Okamžitě vrátil Sáru jejímu manželovi a Abrahama pokáral za chybu, kterou udělal. Potrestaný Abraham zjistil, že egyptská etika převyšuje jeho etiku a že nedostatek víry v Boha byl neopodstatněný.

Abraham a Sára však zapomněli na to, co se naučili. I když od té doby přešlo hodně času, anebo možná právě proto, tutéž chybu udělali ještě jednou (viz Gn 20,2).

Jak ses zachoval v situaci, kdy jsi cítil, že musíš lhát, aby ses dostal z určitého problému? Co tě vedlo k tomu, že ses rozhodl zalhat? Jak to dopadlo? Co bylo příčinou toho, že jsi projevil nedostatek víry? Co ses z toho naučil?

KDYŽ SE ČLOVĚK SMĚJE BOHU

„Tu padl Abraham na tvář, zasmál se a v duchu si řekl: „Což se může narodit syn stoletému? Cožpak bude Sára rodit v devadesáti?““ (Gn 17,17)

Jak zareagoval Abraham na zaslíbení, které dostal? Gn 17,15–17

Jaká byla jeho další bezprostřední reakce na zaslíbení? Gn 17,18 Proč navzdory Božím jasným slovům zareagoval tak „lidsky“?

Abraham se dožil 175 let. (Gn 25,7) Sára zemřela ve věku 127 roků. (Gn 23,1) Jejich syn Izák žil 180 let. (Gn 35,28) Kdybychom to zaktualizovali na dnešní poměry, řekli bychom, že Abraham a Sára byli přibližně padesátníci, když znovu dostali toto zaslíbení. Nepřekvapuje nás proto, že za normálních okolností klidný Abraham padá na tvář a směje se, když mu Bůh opakuje zaslíbení o dítěti, které se jim má narodit.

Za malou chvíli přicházejí k Abrahamovi tři nebeští hosté. Zatímco jí, co jim Sára připravila, jeden z nich říká, že zaslíbený syn se narodí přibližně za rok. (Gn 18,10) Sára, jako beduínská žena, není s nimi, ale všechno slyší. Stojí hned u vchodu do stanu a směje se, když slyší tuto předpověď. (v 12) Nebyl to smích radosti – je v něm cítit nedůvěra.

Proč se Sára smála? Gn 18,11.12.15

V Ř 4,19 Pavel hovoří, že Sářino mateřské lůno bylo již „umrtvené“ (PBK). Z čistě fyzického hlediska byla ve věku, kdy nemohla mít děti. Svou pochybnost se pokoušela zakrýt lží. To se jí však nepodařilo a návštěva hostů končí nepřijemnou poznámkou o jejím klamání.

Když se zaslíbený syn narodil, jak Bůh předpověděl, Abraham mu dal jméno Izák, což znamená „syn smíchu“ anebo „budou se smát“ (Gn 17,19). Jméno Jic-chak (Izák) znamená hlasitý výbuch smíchu. Sára dodala: „Bůh mi dopřál, že se mohu smát. Se mnou ať se směje každý, kdo o tom uslyší.“ (Gn 21,6)

Co z tohoto příběhu o Abrahamovi a Sáře považuješ pro sebe za nejdůležitější?

PROBLÉM ZPŮSOBENÝ NEVĚROU

„Tu řekla Sáraj Abrahamovi: ‚Mé příkoří musíš odčinit. Sama jsem ti dala svoji otrokyni do náruče, ale ona, jakmile uviděla, že je těhotná, přestala si mě vážit...‘“ (Gn 16,5; přečti si také 16,1–6; 21,8–13; Ga 4,21–31)

Na starověké tabulce z Nuzi čteme událost velmi podobnou příběhu o Abrahamovi a Hagar. Kelim-nina vstoupí do manželství se Šennimem. Smlouva vyhláší, že kdyby byla Kelim-nina neplodná, Šennimovi má obstarat otrokyni. Děti, které otrokyně porodí, budou patřit Kelim-nině.

Mezi dary, kterými faraon obdaroval Abrahama a Sáru, patřilo i množství sluhů a služek. (Gn 12,16) Hagar, její osobní služka, byla Egyptanka. Možná byla jednou z těch, které jim dal faraon.

Když Hagar zjistila, že je těhotná, začala znevažovat svoji paní. Zaujal někdy stejný postoj i její syn? Gn 21,9

Sára si jako první uvědomila, že udělala chybu, když dala svou služku za družku svému manželovi. Stalo se to trnem v jejich vztahu a všem to přineslo jen zármutek a žal. Izmaelovi bylo asi 17 let, když Sára přestala kojit Izáka (asi ve třech letech). Tato událost vytlačila Izmaele do pozadí a způsobila, že se začal Izákovi posmívat. Sára považovala jeho přítomnost za hrozbu a trvala na tom, aby Abraham vyhnal otrokyni i jejího syna. Bůh s tím nakonec souhlasil. (Gn 21,12)

Je zřejmé, že Pavel v Novém zákoně hovoří o Sáře a Hagar. Co jimi chce symbolizovat? Ga 4,21–31

Pavel dodává, že ti, kteří se snaží získat spasení skrze skutky, jsou v duchovním otroctví a mají tendenci pronásledovat ty, kteří jsou svobodní a v otázce svého spasení se spoléhají na víru a milost.

Co můžeš udělat, aby tvá důvěra v Boha rostla a vyhnul ses tak rozhodnutím, která mohou vést k nevěře?

NEJVĚTŠÍ DŮKAZ VÍRY

„A Bůh řekl: ‚Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!‘“ (Gn 22,2)

Jak velkou lekci o víře a její ceně nacházíme v Gn 22?

Kenaanci prováděli oběti dětí už po staletí. Moloch a Chámoš, národní bohové Ammonovců a Moábců, vyžadovali, aby jim byly děti obětovány v ohni. Okolo roku 800 před n. l. Asyřané obětovali děti bohu Adramelechovi. I když v nás tento zvyk vzbuzuje odpor, dokazuje naprostou odevzdanost a poslušnost. Každý rodič by měl určitě velký problém vypořádat se s tím, že by mělo být jeho dítě upáleno. A přece musíme tuto praktiku považovat za sobectví rodičů, protože oni obětovali bezmocné děti ze zjištěných důvodů. Měša, moábský král, obětoval dědice trůnu, když hrozilo, že v boji utrpí porážku. (2 Kr 3,27) Izraelci se setkali s tímto zvykem, když se připravovali na vstup do zaslíbené země. V Lv 18,21 jsou zaznamenány konkrétní Boží pokyny o této praktice. Poznámka v 2 Kr 16,3 hovoří o rozsahu vykonávání této praktiky v Izraeli a Judsku.

Abraham se mohl celkem oprávněně domnívat, že jeho Bůh od něj nikdy nebude žádat, aby udělal to, co dělali jeho pohanští sousedé pro své bohy. Jeho syn byl darem od Boha. Jak musel být šokován, když mu Bůh skutečně přikázal, aby obětoval svého syna! Jak se musel cítit, když si představil, že se vrátí domů k Sáře s krví jejích syna na svých rukách! Abraham však poznal Boží hlas a důvěřoval mu. Svému sluhovi řekl: „...pak se k vám vrátíme.“ Věřil jedné ze dvou možností – buď Bůh Izáka vzkřísí (Žd 11,9), anebo si najde náhradu (Gn 22,8).

Od nás nikdo nežadá, abychom Bohu přinesli takovou oběť jako Abraham. Navzdory tomu potřebujeme udělat podobné rozhodnutí jako Abraham cestou na horu Mórija. Svědčí tvá rozhodnutí o postoji podřízenosti vůči Bohu? Jestli ne, jaké změny potřebuješ udělat?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Patriarchové a proroci si přečti kapitoly Zkouška víry. (PP 100–107; PP 145–155)
 „Nebylo to poprvé, co Abraham vyhlásil Sáru za svou sestru. Skoro se nám může zdát, že to byl jeho běžný zvyk. Doteď měl kvůli tomu problémy jen v Egyptě. Celé roky mu tato lest vycházela – až na trpkou zkušenost s faraonem – takže zapomněl na lekci důsledné čestnosti...

Čas narození zaslíbeného potomka se rychle blížil... a satan měl v úmyslu využít Abrahamovu slabost, aby zmařil Boží plán.“ (1BC 341)

„Dnes potřebujeme Abrahamovu víru, aby osvětila tmou, která nás obklopuje a která brání proniknout paprskům Boží lásky a duchovnímu růstu. Ovocem naší víry by měly být dobré skutky, protože víra bez skutků je mrtvá.“ (Ellen G. Whiteová, *The Faith I Live By*, 115)

Náměty k přemýšlení

1. Navzdory pádům, chybám a špatnému úsudku jsou nám Abraham a Sára představeni jako vzory víry. Dává nám to naději? Můžeme jí povzbudit ty, kterým se možná zdá, že jejich neúspěchy jsou příliš velké a že Bůh je už odmítl?
2. Chce někdo z vás povyprávět zkušenost, kdy musel pro Boha přinést velkou oběť? Co se můžete naučit z jeho zkušenosti?
3. Chyba zvaná „Hagar“ přinesla Abrahamově rodině mnoho zármutku. Jak můžeš pomoci rodinám, o kterých víš, že trpí pro chyby rodičů?

Shrnutí

Nedostatek Abrahamovy a Sářiny víry zvýrazňuje skutečnost, že některých chyb se dopustili dokonce dvakrát – dvakrát chtěli po svém vyřešit problém náhradního dědice, dvakrát lhali a dvakrát se smáli. Nebyli to dokonalí lidé. Milovali však Boha a řídili se jeho příkazy. Proto jsou vzorem velké víry.

IZÁK A REBEKA

SOUPEŘÍCÍ RIVALOVÉ

Text na tento týden: Gn 26–28

Základní verš

„Kéž ti Bůh všemohoucí požehná, rozplodí tě a rozmnoží. Bude z tebe společenství lidských pokolení.“ (Gn 28,3)

V životě Izáka a Rebeky se zopakovaly mnohé události ze života Abrahama a Sary. (1) Izák uplatňoval nárok na smluvní požehnání, které dal Bůh Abrahamovi. (2) Sára i Rebeka nemohly mít dlouho děti. (3) Kvůli studnám vedly obě rodiny spory s místními obyvateli, mezi kterými měly na Boží pokyn pobývat. (4) Abraham i Izák – aby přežili hlad – odešli se svými rodinami do ciziny. (5) Abraham řekl obyvatelům Geráru, že Sára, jeho manželka, je jeho sestra. O generaci později řekl Izák stejným lidem, že Rebeka, jeho manželka, je jeho sestra. (6) Obě rodiny se musely zaobírat rivalitou mezi sourozenci.

Navíc se manželský i rodinný život Izáka a Rebeky vyznačoval mnohými neshodami. V některých případech byla jejich rozhodnutí skutečně velmi špatná, v důsledku čehož trpěla celá rodina.

Kéž bychom se poučili z jejich chyb a nedopustili se stejných omylů.

Hlavní myšlenka

I když Izák a Rebeka žili ve zcela odlišných podmínkách a prostředí než my, z příběhu této rodiny můžeme získat několik cenných duchovních rad.

DŮLEŽITÉ OPATŘENÍ

„Zavazuji tě přísahou při Hospodinu, Bohu nebes a Bohu země, abys nebral pro mého syna ženu z dcer Kenaanců, mezi nimiž sídlím.“ (Gn 24,3)

Přečti si Gn 24 a potom odpověz na následující otázky:

- 1. Proč Abrahamovi tak velmi záleželo na tom, aby si jeho syn nevzal za manželku Kenaanku?**
- 2. Co způsobilo, že sluha úspěšně našel Izákovi tu pravou ženu?**
- 3 Co se z tohoto příběhu dozvídáme o charakteru a víře Rebeky? Pomohly jí tyto vlastnosti, aby se rozhodla správně – pro Izáka?**

Když Abraham vyslal svého důvěryhodného sluhu – pravděpodobně Elíezera z Damasku, o kterém se domníval, že se stane dědicem jeho majetku (Gn 15,2) – Sára byla už tři roky po smrti. Abraham sice žil ještě dalších 35 let, ale už tehdy byl starý. Izákovi bylo čtyřicet. Aby mohla smluvní linie pokračovat, potřeboval manželku. Abraham se už předtím dozvěděl, že Náchor a jeho manželka Milka byli obdarováni osmi syny. Abraham teď přikazuje svému sluhovi přivést pro Izáka manželku z okruhu těchto příbuzných.

Samozřejmě existovala i možnost, že děvče nebude ochotné vrátit se s ním do cizí země. Elíezer proto potřeboval jasné pokyny, jak má postupovat v takovém případě. Kdyby se tak stalo, byl by od přísahy osvobozen. Za žádných okolností neměl Izák odejít ze země, kterou jim Bůh ve smlouvě zaslíbil. Abraham si vybral dobrého posla, protože sluha byl v této důležité věci rozhodnut jednat podle Boží vůle.

Je třeba zdůraznit rozdíl mezi odhodláním všechno nechat v Božích rukou – a životem, ve kterém skutečně jednáme podle Boží vůle. Jak můžeme rozpoznat Boží vůli? Jsme ochotní se jí podřídít?

JÁKOB A EZAU

„Jáko b řekl: ‚Odpřísá hni mi to dnes.‘ A on mu to odpřísá hl, a tak své prvorozenství prodal Jáko boví.“ (Gn 25,33)

Na rozdíl od Sáry, Rebe ka neměla sokyně – manželky ani konkubíny, s kterými by musela zápasit, ani nevlastní děti, s kterými by musela soupeřit. Zdálo by se, že jejich domov bude naplněn láskou a štěstím. Avšak i v této „ideální“ situaci začaly vznikat konflikty.

Do jaké míry byli rodiče zodpověd ní za spor, který vznikl mezi bratry? Gn 25,19–34

Při narození těchto chlapců představil Bůh Rebece jejich budoucnost. Co jí pověděl? Co nám tento příběh prozrazuje o jejich povahách? Vysvětluje to nějakým způsobem jejich další úděl?

Prodej prvorozenství dokazuje, že Ezau neměl zájem o duchovní věci. Z jeho jednání je zřejmé, že není vhodným člověkem pro to, aby se stal duchovním vůdcem rodu.

Na druhé straně, Jáko b je prozíravý. Touží po duchovním vůdcovství a je dostatečně chytrý na to, aby ho od bratra získal. Tento obchod dokonce zpečetí přísahou. Ezau sní jídlo a odchází. Vůbec ho netrápí, čeho se právě vzdal.

„Pro svůj lhostejný postoj k božskému požehnání a k Božím požadavkům bývá Ezau v Písmu svatém nazýván ‚rouhavým‘. Je představitelem těch, kdož si málo váží vykoupení, jehož pro ně dosáhl Kristus, a kdož jsou ochotni obětovat své nebeské dědictví pro pomíjející věci pozemské. Velmi mnoho lidí žije pro přítomnost a nestarají se přitom o budoucnost. Volají jako Ezau: ‚Jezme tedy a pijme; nebo zítra zemřeme.‘ (1 K 15,32)“ (PP 128; PP 181.182)

Bereš vážně vykoupení, které ti Kristus nabízí? Jak si dávat pozor, abys ho „neprodal za mísu čočky“? Proč se to může snadno přihodit i nám?

PRVOROZENSTVÍ OBSAH A VÝZNAM

„Tvé potomstvo rozmnožím jako nebeské hvězdy; tvému potomstvu dám všechny tyto země. V tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země.“ (Gn 26,4)

Kapitoly Bible nejsou vždy seřazeny chronologicky. V této části Genesis je zřejmé, že události zaznamenané v Gn 26 se odehrály před událostmi popsány v kapitole 25. Izák by si zřejmě netroufal vyhlásit Rebeku za svou sestru, kdyby už měli dvojčata. Zopakování Abrahamova požehnání Izákovi zde slouží k tomu, aby se ozřejmilo, co spolu sjednávali Jákob s Ezauem. Právě na zdědění těchto zaslíbení Jákobovi záleželo. Šlo o duchovní dědictví, s kterým souvisela vážná zodpovědnost. Byla to výsada, kterou Ezau pohrdl a po které Jákob tak velmi toužil.

Která zaslíbení daná Abrahamovi byla potvrzena také Izákovi? Gn 26,4

Nebylo jednoduché uvěřit těmto zaslíbením, alespoň ne v té době. Izák a Rebeka ještě neměli potomky – ale mělo by jich být jako hvězd na nebi! Byli to nomádi (kočovníci), kteří putovali z jedné země do druhé – ale Bůh jim chce dát „všechny tyto země“! Jak velká zkouška víry to pro ně musela být!

Všimněte si podobných událostí v životě Izáka a Rebeky (Gn 26) a Abrahama a Sáry (Gn 20 a 21)

Jméno místa (20,1; 26,1)

Jméno krále (20,2; 26,1)

Lež (20,2; 26,7)

Zdůvodnění lži (20,11; 26,9)

Výčitky pro lež (20,9; 26,10)

Spor (21,25; 26,20)

Smlouva (21,27; 26,28)

Pojmenování místa (21,31; 26,33)

Bůh se zjevil Izákovi (text nehovoří o tom, jak) a dal mu nádherná zaslíbení. Izák teď nejenže zná Hospodina, ale získal i jeho požehnání. Měl by být proto mužem víry, který důvěruje, že Bůh má moc tato zaslíbení naplnit. (Vždyť kdy naposled se Bůh „zjevil“ někomu z nás a promluvil k nám?) A přece o několik veršů dále čteme, že Izák se snižuje k podvodu.

Možná Izák podváděl právě kvůli zaslíbení, že bude mít velké potomstvo; I proto si tím chtěl zachránit život. Jako lidé máme sklon projevovat nedostatek důvěry v Boha. Jak se chránit před tímto duchovním nebezpečím?

UKRADENÉ POŽEHNÁNÍ

„Matka mu řekla: ‚Takové zlořečení ať padne na mne, můj synu. Jen mě poslechni, jdi a dones mi kůzlata.‘“ (Gn 27,13)

Přečti si Gn 27 a odpověz na následující otázky:

1. Proč Jákob váhal dopustit se podvodu vůči otci? Co to prozrazuje o jeho charakteru?
2. Jaké materiální výhody vyplývaly z požehnání? Vysvětluje to, proč po něm každý z bratrů toužil?
3. Co svědčí o tom, že Izák měl určité podezření? Jaké důvody ho k tomu vedly?
4. Jaké důvody vedly Rebeku k tomuto podvodu?

Úvodní verše 27. kapitoly hovoří o Izákových dvou záměrech: (1) je už starý, proto potřebuje udělit otcovské požehnání, (2) měl velkou chuť na dobré jídlo. Setkáváme se tu se slovní hříčkou. Zatímco Ezau prodal svoje prvorozenství (hebr. bekorah) za mísu čočky, Izák udělí své požehnání (hebr. berakah) výměnou za jídlo ze zvěřiny.

V jistém smyslu bychom mohli bránit Rebeku – když ne její jednání, tak alespoň pohnutky. Vždyť bojuje proti nespravedlivému ustanovení požehnání, díky kterému jedno dítě dostane všechno a druhé nic. (Gn 27,37) Zvlášť neférové je to v případě dvojčat. Možná si myslela, že vykonává Boží vůli. Hospodin přece předpověděl vládu mladšího. Jako matka možná věděla – a Izák to musel vědět také – že Ezau není vhodný člověk, který by plnil povinnosti a těšil se z výsad vyplývajících z prvorozenství.

Na konci tohoto příběhu každý ze zúčastněných trpí. Jaké ponaučení o důsledcích našeho jednání vyplývá z tohoto příběhu?

ŽENY A SMLOUVA

„I povolal Izák Jákoba a požehnal mu. Přikázal mu: „Neber si ženu z dcer kenaanských.““ (Gn 28,1)

Když měl Ezau 40 let, oženil se. (Gn 26,34.35) Problém nespočíval jen v tom, že si vzal dvě ženy. Mnohoženství existovalo už za dob Lámecha. (Gn 4,23) Také Abraham měl několik žen a podobně i Jákob. Hlavní problém byl ten, že Ezauovy ženy byly Chetitky a pravděpodobně neuctívaly Hospodina.

Stát se pokrevními příbuznými s lidmi mimo vlastní rod bylo spojeno s rizikem. Ale i Abraham si vzal Hagar, Egyptanku, a domníval se, že její syn se stane jeho dědicem. Nejhorší však bylo, že Izákovy a Rebečiny nevěsty – Chetitky – odváděly své potomky od uctívání Hospodina. Pravděpodobně trvaly na uctívání svých bohů. Protože byly dvě, zřejmě si snadněji prosadily své. Právě to trápilo Izáka a Rebeku a působilo jim to zármutek. Manželství jejich synů v rámci příbuzenstva by bylo zárukou splnění smlouvy uzavřené s Abrahamem.

Jakým způsobem použila Rebeka tuto věc jako výmluvu, aby mohl Jákob uniknout z dosahu Ezauova hněvu? Gn 27,46–28,5

Izák ochotně souhlasil s tímto plánem a sám přikázal Jákobovi, aby pospíchal. První požehnání, které Jákob ukradl od Ezaua, nehovoří nic o smluvních požehnáních. Teď, když je Jákob připravený odejít, Izák mu dává požehnání, po kterém celou dobu toužil.

Jaké požehnání dostává Jákob? Gn 28,3.4 Čím se liší od požehnání, které dostal Ezau?

Dříve než dal Izák Jákobovi smluvní požehnání, výslovně mu přikázal, aby si nebral za ženu Kenaanku, ale děvče z jejich rodu. Až potom mu udělil slíbené požehnání. Existovala určitá souvislost mezi tímto napomenutím a požehnáním? Pokud ano, jaká?

Která Boží zaslíbení jsou pro tebe důležitá? Polož si otázku: Jak se mám rozhodovat, aby se tato zaslíbení v mém životě naplnila?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťastný domov si přečti kapitolu „Jeden směr“. (str. 97–99; AH 312–316)

„Jaký to rozdíl mezi chováním Izákovým a chováním mládeže dnešní doby a dokonce i křesťanských duchovních! Mladí lidé se často domnívají, že je jen jejich vlastní věcí právo rozhodovat, komu mají věnovat svou náklonnost, a že jim do toho nemá právo zasahovat Bůh nebo rodiče. Již dlouho před svou zletilostí se pokládají za zcela schopné k tomu, aby se rozhodovali sami bez pomoci svých rodičů. Několik let manželského života však zpravidla postačí, aby poznali, že se mýlili, ale bývá už pozdě napravit neblahé následky. Týž nerozum a nedostatek sebeovládání, který vedl k unáhlené volbě, způsobuje pak ještě další zhoršení vztahu, až se manželství stane nakonec tíživým jhem. Mnozí se takto připraví o všechno štěstí ve svém životě i o všechny naděje do budoucna.“ (PP 122; PP 175)

Náměty k přemýšlení

- 1. Uvažujte, kolika sporům a problémům mohli Izák a Rebeka předejít, kdyby se rozhodovali moudřeji. Které principy porušili? Co se můžeme naučit z jejich chyb, abychom naše domovy chránili před zbytečnými problémy?**
- 2. V postoji a chování Rebeky vidíme určitou ironii. Byla rozhořčená, že Ezau si vzal cizinky, protože ho mohly odvádět od pravého Boha. A přece to byla ona, kdo přinutil Jákoba k takové lži! Jaký rozpor v tom vidíme? Nejsme také my v nebezpečí, že se zachováme podobně? Přečti Mt 23,23.**
- 3. Znáte někoho, kdo stojí před důležitým rozhodnutím? Jak mu můžete co nejlépe poradit? Co můžete udělat, abyste mu v této věci pomohli poznat Boží vůli?**

Shrnutí

Kdyby se Izák a Rebeka řídili principy pravdy a čestnosti, mohli se vyhnout mnoha rodinným problémům. Bůh jim oznámil svou vůli; měli mu proto důvěřovat a spolupracovat s ním.

JÁKOB A RÁCHEL

DŘINA Z LÁSKY

Text na tento týden: Gn 29–31,16

Základní verš

„Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval.“ (Ef 5,25)

Starozákonním příkladem manželství uzavřeného z lásky jsou určitě Jákob a Ráchel. Také Ezau si vybral manželky sám, ale nečteme, že je „miloval“. Podobně jako Jákob, také Mojžíš se oženil s dcerou člověka, u kterého bydlel, ale ani v tomto případě není napsáno, že se do ní zamiloval. Jákobova láska k Ráchel musela být skutečně výjimečná, protože Bible se o ní zmiňuje několikrát. Pravděpodobně proto se stala skoro legendární.

A přece nemůžeme o Jákobovi a Ráchel říct, že „žili šťastně až do smrti“. Po dvaceti letech Jákob odchází z Padan-aram a bere s sebou i svůj majetek – velká stáda, která získal. Jejich vztah byl vystaven mnoha zkouškám a problémům. I když podmínky nebyly vždy ideální, jejich láska tím neutrpěla. Zdá se, že právě ona jim pomáhala vytrvat ve všech těžkostech. Ráchelina předčasná smrt nezmenšila Jákobovu lásku k jejím dětem; právě naopak – posílnila ji.

Hlavní myšlenka

Asi to nejdůležitější ponaučení ze života Jákoba a Ráchel je skutečnost, že naše jednání a chyby přinášejí důsledky, které se zdaleka netýkají jen nás.

MANŽELSTVÍ S VĚŘÍCÍM

„Kéž ti dá požehnání Abrahamovo, tobě i tvému potomstvu, abys obdržel zemi, v níž jsi hostem a kterou Bůh dal Abrahamovi.“ (Gn 28,4)

Minulý týden jsme skončili u toho, jak Izák a Rebeka vysílají Jáкова pryč. Dělají to proto, aby mu zabránili vzít si dívku, která nevěří v jejich Boha, a aby ho uchránili před rozhněvaným bratrem. Ezau totiž přísahal, že jen co bude Izák mrtev, zabije Jáкова za to, že ho okradl o požehnání. (Gn 27,41) Řekli jsme si také, že Izák začíná smluvní požehnání příkazem, aby se Jákov neoženil s Kenaankou, ale vzal si dívku z jejich rodu.

Čeho se smluvní požehnání týkalo? (Gn 28,1–4) Proč byla volba vhodné manželky v souvislosti se smluvním požehnáním tak důležitá?

Vzít si věřícího partnera je pro patriarchy natolik důležité, že se přehlíží problém manželství mezi pokrevními příbuznými. Abraham se oženil se svou nevlastní sestrou, Izák se svou sestřenicí. Jákov dostává od Izáka příkaz, aby si hledal manželku mezi Lábanovými dcerami, tedy svými sestřenicemi. Abraham striktně přikázal svému spolehlivému sluhovi, aby Izákovi nevzal za ženu Kenaanku. (Gn 24,3)

O jaké zkaženosti, která byla jednou z příčin potopy, čteme v Gn 6,1–5? Proč je manželství s nevěřícím člověkem považováno za špatné?

Někteří se domnívají, že v textu je popisováno, jak andělé vstupovali do manželství s lidmi. Ježíš však jasně říká, že andělé se nežení ani nev dávají. (Mk 12,25) Jiní v tom vidí mnohoženství, které praktikovali dynastičtí panovníci mezi potomky Kaina. Lámech je jedním z nich. (Gn 4,19) Někteří se diví, proč se polygamie odsuzuje takovým nepřímým způsobem. Nejlepší vysvětlení je to, že zbožní potomci – tedy „Boží synové“ – si brali „lidské dcery“ – tedy ty, které nenásledovaly Hospodina. A to Bůh považoval za něco zlého.

V 2 K 6,14 máme princip, kterým bychom se měli řídit nejen v otázce manželství, ale i v jiných oblastech našeho jednání. Většina z nás je však alespoň někdy „spráhnutá“ s nevěřícími. Na co bychom měli pamatovat, když jsme v takové situaci?

PRÁCE A ČEKÁNÍ

„Jákok tedy sloužil za Ráchel sedm let; bylo to pro něho jako několik dní, protože ji miloval.“ (Gn 29,20)

Na základě čeho můžeme usoudit, že Lábanovy pohnutky vůči Jákovovi byly čisté, alespoň zpočátku? Gn 29,1–15

Ať byly Lábanovy pohnutky zpočátku jakékoliv, nakonec považoval dohodu s Jákovem za velmi výhodný obchod. Tak či tak chtěl vdát své dcery, tak proč nedostat za věno co nejvíc?

Věno ve Starém zákoně mohlo mít několik forem. Čteme o tom, že při vstupu do manželství dal nevěstin otec své dceři služku. Tak získala služku Sára, Rebeka, Lea i Ráchel. (Gn 16,1; 24,61; 29,24.29) Předpokládalo se, že také ženich přinese dary nevěstině rodině. Abrahamův sluha dal Rebece zlaté a stříbrné šperky a drahé oblečení. Další vzácné dary dal její matce a bratru Lábanovi. Avšak Jákok přišel bez halíře a neměl co nabídnout – s výjimkou své pracovní síly. Proto se nabídl, že bude za Ráchel pracovat sedm roků.

Co se skrývá za zradou popsanou v Gn 29,15–30? Jak silné asi musely v Lábanovi být vypočítavost a lakomství, že dokázaly převážit čestnost a slušnost dokonce ve vztahu k příbuznému?

Jakými slovy Lában ospravedlnil své jednání? (Gn 29,26) Proč bylo takové vysvětlení neuspokojivé?

Jako místní občan měl Lában podporovat obyvatele města. Jákok byl uprchlík. Lábanovi, jako svému zaměstnavateli, byl vydán na milost a nemilost. Na konci sedmi let mu vlastně nic nezaplátil. Avšak Jákovova láska k Ráchel ho u Lábana držela v zajetí. Neměl jinou možnost než se pokorně podvolit tomuto podvodu. Sledujeme jen nesmělý protest bezmocného mladého muže. Musel pracovat dalších sedm let za Ráchel, i když mu strýc nakonec dovolil vzít si ji.

Přečtěme si ještě jednou Lábanovu výmluvu. Proč si musíme dávat pozor na to, abychom svými zvyky a tradicemi (anebo čímkoliv jiným) neospravedlňovali svá nesprávná rozhodnutí nebo jednání?

RODINNÝ SPOR

„Když Hospodin viděl, že Lea není milována, otevřel její lůno. Ráchel však zůstala neplodná.“ (Gn 29,31)

Přečti si Gn 29,28–30,24 a potom odpověz na tyto otázky:

1. Jakých stejných chyb se dopustila tato rodina v porovnání s jejich předky?
2. Jakým způsobem se tento spor a nenávisť projevovaly mezi ženami?
3. Čím Jákob celou situaci ještě více komplikoval?

Soupeření mezi sestrami vedlo k tomu, že obě daly Jákobovi své služky, aby jim porodily syny. Když se Ráchelině služce narodil druhý syn, Ráchel vyhlásila: „Boží boj jsem se svou sestrou bojovala a také jsem zvítězila.“ (Gn 30,8) Ráchel řekla Jákobovi: „Dej mi syny! Nedáš-li, umřu.“ (v. 1) Tato slova jsou určitou ironií, protože Ráchel nakonec při porodu umírá. (Gn 35,16–18) Když se jí konečně narodí syn, dá mu jméno Josef, což znamená „ať přidá“. Sama říká: „Kéž by mi Hospodin přidal i druhého syna.“ (Gn 30,24) Tragické bylo, že právě při narození druhého syna sama umírá.

V Gn 30,1 si všimni, co Ráchel pověděla Jákobovi. Její slova svědčí o velkém zoufalství. Kdy naposled jsi byl v zoufalé situaci, kterou mohl vyřešit jen Bůh? Jak jsi reagoval? Co ses z toho pro sebe naučil?

JÁKOBŮV ODHOD

(Jáko) „viděl i na Lábanovi, že se už k němu nemá jako dřív.“ (Gn 31,2)

Uvažuj nad tím, co jsme se až dosud dozvěděli o této rodině. Jakých hříchů a chyb se každý z nich dopustil? Přemýšlej nad slovy: Ani samotná víra v pravého Boha nestačí, aby změnila náš život tak, jak to dokáže Bůh.

Příběh o Lábanovi, Jákobovi a jeho ženách je až příliš reálný. Každá postava nese svůj díl viny. Dokonce ani Jákob, patriarcha a následovník pravého Boha, není v tomto příběhu důstojným následovníkem Hospodina. Je to další biblický záznam o tom, jak hluboko lidé padli a jak zoufale potřebujeme milost.

Jak bys na základě Gn 30,25–31,16 odpověděl na následující otázky?

1. Co způsobilo změnu v Lábanově postoji vůči Jákobovi? Jaké poučení z toho vyplývá pro nás?
2. Které dobré vlastnosti nacházíme u Jákoba?
3. Jaký postoj měly Lábanovy dcery vůči svému otci? Bylo to správné?

Bůh věděl o všech podvodech, intrikách, hněvu, závisti a zaujatosti. I přes všechny lidské slabosti uskutečňoval svůj plán. Kdyby však lidé milovali především Pána Boha a svého bližního jako sebe, všechno mohlo skončit mnohem lépe.

Jak se můžeš při plnění svých běžných povinností řídit Boží vůlí, a vyhnout se tak zbytečnému trápení?

UPŘEDNOSTŇOVÁNÍ

„I vešel Jákob také k Ráchel a miloval ji více než Leu, a sloužil u něho ještě dalších sedm let.“ (Gn 29,30)

Jaký návod na nešťastnou rodinu nacházíme v Gn 29,30?

Bůh působil v Jákobově životě i přes jeho selhání. A nebyly to žádné maličkosti. Přinesly bolest a trápení nejen samotnému Jákobovi, ale i jeho nejbližším. Kdy se naučíme nejdříve myslet a potom jednat? Zvážit možné následky svých rozhodnutí? Kolik z nás by rádo vrátilo čas zpátky a dělalo věci jinak? Žel, nejde to. Všechno, co můžeme udělat, je prosit o odpuštění a sílu, abychom se vyvarovali stejných chyb.

Jakým způsobem upřednostnil Jákob Ráchel v události popsané v Gn 33,1–3?

I po Ráchelině smrti Jákob prokazoval větší lásku dětem, které měl s ní. Josefovi daroval pestrobarevný plášť (Gn 27,3), a zatímco ostatní šli do Egypta nakoupit obilí (Gn 42,4), Benjamína si nechal doma, i když už měl deset synů. (Gn 46,21)

Není pochyb, že toto očividné upřednostňování bylo zdrojem nemalého trápení v jeho rodině. Kdyby se Jákob řídil podle Božích zásad, jeho život by byl mnohem lehčí. Je to ponaučení platné pro nás pro všechny. Jak opatrní musíme být ve vztazích, které vytváříme!

Většina z nás nemusí řešit problémy, které vznikají v polygamních manželstvích, ale všichni si musíme dávat pozor na to, jak se chováme k jiným. Leu a děti, které porodila, určitě trápilo, jak se Jákob chová. Co můžeš udělat, abys hleděl na pocity těch, kteří jsou závislí na tvé lásce a náklonnosti?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Patriarchové a proroci si přečti text na stranách 119–128 (PP 171–182).

„Svým životem kažte praktickou zbožnost víry. Každý ať vidí, že pravda člověka nikdy neponižuje, nedělá ho hrubým a drsným, nevlídným ani netrpělivým. Všem ať je zjevná vaše trpělivost, laskavost, shovívavost a pravá zbožnost, protože tyto vlastnosti jsou projevem charakteru Boha, kterému sloužíte.“ (Ev 400)

Náměty k přemýšlení

1. Uvažujte o problému „táhnutí jha s nevěřícími“. Jak se máme jako křesťané v takové situaci zachovat? Co se můžeme naučit z našich zkušeností?
2. Co bys poradil člověku, který uvažuje o společném manželství s nevěřícím partnerem?
3. Z příběhu, který jsme tento týden studovali, jsme se mnoho dozvěděli o tom, co nemáme dělat. Jaké chybné principy jste varovali v této rodině?
4. Lakomství je silná vášeň. Jak se před ní chránit?
5. Pokud máte ve třídě dlouholeté manžely, poproste je, aby se s vámi podělili o klíč ke šťastnému manželství. Podle jakých principů se řídí? Co nesmí nikdy udělat? Co by měli dělat stále? Jak můžeme tyto principy uplatnit i v jiných oblastech našeho života?

Shrnutí

Jákovova rodina se nechovala tak, jak měla. Jednání jejích členů mělo ne-radostné následky. Je velmi prospěšné poučit se z jejích chyb. Neřídme se principy lakoty, sobectví a závisti, které přinášejí žal a zármutek. Přejme raději druhým dobro, nabídněme jim lásku a nezištnou pomoc.

MOJŽÍŠ A SIPORA

VZTAHY NA PRVNÍM MÍSTĚ

Texty na tento týden: Ex 2–4; 18,1–27; Nu 12,1–4

Základní verš

„Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem, než na čas žít příjemně v hříchu.“ (Žd 11,24.25)

Mojžíš je jednou z nejznámějších starozákonních postav. Sipora, jeho manželka, patří mezi méně známé. Protože byla cizinkou a navíc patřila k opovrhovanému národu, zůstávala co nejvíce v ústraní. Ale jak brzo uvidíme, byla dobrou manželkou, která v čase zkoušek na cestě do zaslíbené země stála věrně po Mojžíšově boku. Manželstvím s ní se Jitro stal Mojžíšovým příbuzným, což bylo velkým požehnáním nejen pro Mojžíše, ale i pro celý izraelský národ. Z jejich příběhu můžeme získat mnoho ponaučení. Nad vše je pak vyzdvížena myšlenka, že mít v rodině dobré vztahy je něco úžasného. Špatné vztahy totiž mohou mít tragické následky.

Hlavní myšlenka

Když se Sipora provdala za Mojžíše, netušila, co ji čeká. Spolu se svou rodinou však byla pro Mojžíše velkou pomocí a oporou. V tomto úkolu budeme hovořit o tom, jakým požehnáním může být dobrá manželka a dobrý tchán.

RYTÍŘSKÉ CHOVÁNÍ U STUDNY

„Nějaký Egyptan nás vysvobodil z rukou pastýřů. Také nám ochotně navázil vodu a napojil stádo.“ (Ex 2,19)

Podobně jako Jákob, i Mojžíš po několika dnech strávených na poušti přišel k sídlu, které se rozprostíralo okolo studně. Oba utíkali, aby si zachránili život – Jákob před bratrem Ezauem, Mojžíš před faraónem. Rozdíl však byl v příčině útěku!

Proč utíkal Mojžíš? Ex 2,11–15 Co tato událost prozrazuje o jeho charakteru? Co hovoří o jeho věrnosti svému lidu navzdory výhodám, které měl v domě faraóna?

Proč nás nepřekvapuje Mojžíšovo chování u studny? Ex 2,15–17 (Přečti též Sk 7,23–29)

Mojžíš seděl u studny a pozoroval, jak pastýři odehnali sedm Jitrových dcer, které právě natahaly vodu pro své stádo, aby naváženou vodou napojily své ovce. (Ex 2,17) Mojžíš se nemohl dívat na tuto nespravedlnost. Právě pro tuto svou vlastnost se nedávno dostal do problémů i v Egyptě.

V Ex 2,19 čteme, že dcery otci popsaly Mojžíše jako „Egyptana“, pravděpodobně podle oblečení. Mojžíš byl nejen sám, ale zjevně i cizinec. Text nehovoří, jakým způsobem se mu podařilo odehnat zlé pastýře. Zřejmě uměl dobře využít svou sílu a schopnosti.

Reúel, další Jitrovo jméno (Ex 2,18; 3,1), pokáral děvčata za to, že svého hrdinu nepozvaly na večeři. Sipora, pravděpodobně nejstarší, je slíbená Mojžíšovi za manželku. Vzápětí Mojžíš přebírá zodpovědnost za stádo svého tchána – právě tak jako Jákob za Lábanovo stádo před několika staletími. (Ex 3,1)

MOJŽÍŠ A JEHO TCHÁN

„Mojžíš odešel a vrátil se ke svému tchánu Jitrovi. Řekl mu: „Rád bych šel a vrátil se ke svým bratrům, kteří jsou v Egyptě, a podíval se, zda ještě žijí.““ (Ex 4,18)

O Mojžíšově tchánu je zmínka pod dvěma jmény – Reúel (Ex 2,18) a Jitro (3,1). Reúel znamená „Boží přítel“. Mohlo to být jméno, které měl jako kněz. Několik starozákonních postav má více než jedno jméno (Ezau – Edom, Jákob – Izrael).

Jitrova bezprostřední reakce na zprávu o Mojžíšově rytířství byla výčitkou jeho dcerám za to, že takového člověka nechaly u studně. Prikázal jim pozvat jej, aby se u nich najedl. Mojžíš byl šťastný, že tu může zůstat. V tomto domově strávil 40 klidných let.

**Pozorně si přečti, co Mojžíš řekl svému tchánovi o návratu do Egypta. (Ex 4,18)
Jaký důvod udává? O čem vůbec nemluví? Byl snad nečestný?**

S Jitrem se později setkáváme až v Ex 18,1–12. Představ si, jak musel být překvapený. Jeho zeť odchází, aby navštívil své příbuzné, a vrací se jako vůdce obrovského národa! Zřejmě to na něj udělalo dojem, protože chválili Boha a přinášeli mu oběti. (v. 10–12) Nevíme, do jaké míry znal Jitro Hospodina. Z jeho slov se však můžeme domnívat, že věřil i v existenci jiných bohů. (v. 11)

Jaký důkaz nacházíme v Ex 18 o tom, že Mojžíš měl před svým tchánem velký respekt i navzdory určité „věroučné“ nejednotě? Co dokazuje Jitrova velkou moudrost?

Je zajímavé, že to byl jeho tchán – ne někdo z jeho spoluvěřících, ale vlastně cizinec – kdo dal Mojžíšovi užitečnou radu, jak vést a usměrňovat lid. Mojžíš nepochybně věřil, že Jitrova rada vyjadřuje Boží vůli – jinak by ji totiž nepřijal.

Mojžíš mohl být v pokušení zavrhnout radu tohoto „pohana“. On ji však poslechl. Co se z toho můžeme naučit? Jsi otevřený dobrým radám, i když přicházejí z nečekaných zdrojů?

SIPORA A NÁBOŽENSTVÍ JEJÍHO MANŽELA

„Když se na cestě chystali nocovat, střetl se s ním Hospodin a chtěl ho usmrtit.“ (Ex 4,24)

O jaké události čteme v Ex 4,19-26? Proč se Sipora takto zachovala?

Některé národy na starověkém Blízkém východě praktikovaly obřízku. Nebyl to žádný nový zvyk, který Bůh vymyslel pro svůj lid. Dal mu jen nový smysl. Pro mnohé byla obřízka symbolem manželství, protože se vykonávala při svatbě. Bůh ji však použil jako znamení výjimečného spojení se svým vyvoleným lidem. Bůh přikázal Abrahamovi, aby ve své domácnosti obřezal každého mužského potomka staršího osmi dní. (Gn 17,9–14) Abraham byl obřezaný až ve svých 99 letech.

Z kontextu vyplývá, že šlo o vážnou věc. Mojžíš zanedbal příkaz obřezat svého syna. Bůh říká Mojžíšovi, aby žádal faraóna o propuštění Izraele, protože je jeho „prvorozeným synem“ (Ex 4,22). Když však faraón nepustí „prvorozeného syna“, Izraele, Bůh hrozí zabitím faraónova prvorozeného syna (v. 23). Z dalšího verše (v. 24) se dozvídáme, že Bůh chtěl zabít Mojžíše, protože neobřezal svého syna – pravděpodobně prvorozeného. (Ex 2,22)

Uvedené otázky ti pomohou podívat se na tento problém z jiného pohledu:

1. Věděl Mojžíš, že izraelští chlapci mají být obřezáni?
2. Znal význam obřízky?
3. Jak mohli Izraelci zareagovat, kdyby se dozvěděli, že Mojžíš svého syna neobřezal?

V Bibli se nedočteme, proč Sipora mluvila o „ženichovi krve“ (Ex 4,25). Pravděpodobně proto, že obřízka byla pro Siporu „krvavým“ obřadem. Možná cítila zodpovědnost za to, co se stalo. Když si však uvědomila Boží nevoli, rozhodla se udělat to, co měl udělat Boží muž Mojžíš.

SIPORA A MIRJAM S ÁRONEM

„Mojžíš však byl nejpokornější ze všech lidí, kteří byli na zemi.“ (Nu 12,3)

Přečti si Nu 12,1–3. Někteří se domnívají, že tato Etiopanka (Kúšanka – ČEP) nebyla Sipora, protože Sipora byla Midjáнка. Tvrdí, že to byla druhá žena, kterou si Mojžíš mohl vzít po možné smrti Sipory. Nemáme však žádný biblický důkaz pro Mojžíšovo druhé manželství, což by byla určitě významná událost na to, aby byla zaznamenána. Kromě toho by se i na Midjáňku Siporu mohlo vztahovat označení Etiopanka (Kúšanka). (Abk 3,7) Kúšan se totiž používá jako paralela pro Midjáňa; možná je to jeho starší poetický název.

Jaké byly podle uvedených veršů povaha, obdarování a přednosti Mojžíšovy sestry Mirjam? Ex 2,1–9; 15,20.21; Mi 6,4 (Přečti též PP 281.282; PP 382)

Které špatné charakterové rysy Árona a Mirjam odhaluje Nu 12,1?

Lidské předsudky zůstávají jedním z trvalých a neblahých důsledků pádu. Ani tak schopní, poctění a požehnaní lidé jako Mirjam a Áron nebyli vůči nim imunní. Celou situaci zhoršovalo to, že Sipora se osvědčila jako oddaná a věrná Izraeli ve všech zkouškách. Podle Ex 4,20 se spolu s dětmi vrátila s Mojžíšem do Egypta. Byla to ona, kdo Mojžíšovi zachránil život (v. 26). Kdoví, co by se stalo s Izraelem, kdyby Mojžíš zemřel. Nejhorší bylo, že tyto předsudky měli vůdcové lidu (Áron a Mirjam), kteří sami byli cílem posměchu a opovrhování jiným národem.

Co bylo podstatou útoku na Mojžíšovu manželku? Nu 12,2

Mirjam a Áronovi se zřejmě zdálo, že jejich autorita upadá, a trnem v oku se jim stala Mojžíšova manželka. Byl to přece její otec, kdo ovlivnil Mojžíše, aby ustanovil vůdce, kteří budou řešit spory mezi Izraelci. S každým těžkým či nevyřešeným případem měli potom přicházet za Mojžíšem. Útok na Siporu nemusel být jen nevinnou záminkou, jak zpochybnit Mojžíšovo postavení. Áron a Mirjam možná nikdy nepřijali manželku svého bratra, a když se na poušti setkali s její rodinou, pohrdli jí ještě víc.

Proč jsou rostoucí etnické nebo náboženské předsudky neslučitelné s jednáním lidí vyznávajících víru v Krista? Jaké konkrétní kroky můžeš podniknout, aby ses zbavil už i jen náznaků tohoto hříchu?

MOJŽÍŠ A JEHO ŠVAGR

„Mojžíš řekl Chóbabovi, synu Midjánce Reúela, svého tchána: „Táhneme k místu, o kterém Hospodin prohlásil: Dám vám je. Pojď s námi, prokážeme ti dobro. Vždyť Hospodin přiřkl Izraeli vše dobré.““ (Nu 10,29)

Řekli jsme si, že když se člověk ožení, nebere si jen svého partnera, ale i jeho rodinu. Ani Mojžíš nebyl výjimkou.

O čem čteme v Nu 10,29.30? Proč dal Mojžíš tento návrh?

Podle Mojžíše, kdyby byl Chóbab souhlasil, spolu se svou rodinou by měl podíl na Božím požehnání slíbeném Izraeli. Chóbabova přítomnost by zároveň poskytovala rodinné zázemí Mojžíšově manželce Sipoře.

Jaký symbol se nachází v myšlence, že i pohané budou mít podíl na požehnání Izraele? Iz 56,1–7; Ř 11,17–19

Z Mojžíšova příběhu je jasné, že Bůh držel nad Izraelci ochrannou ruku. Budoucnost pro ně znamenala velkou naději. Ale putování pouští bylo skutečně těžké. I když Mojžíš, jejich vůdce, byl Chóbabovým švagrem, pro Chóbaba nebylo lehké rozhodnout se opustit svůj lid a připojit se k Izraelcům. Možná to byl důvod, proč Chóbab – přinejmenším pro tentokrát – řekl ne.

Jaké skryté pohnutky pro pozvání Chóbaba odhalují Mojžíšova slova v Nu 10,31.32?

Vzhledem k oblačnému sloupu je Mojžíšovo jednání dost nepochopitelné. V den, kdy byl svatostánek dokončený a postavený, přikryl ho oblak. (Nu 9) Oblak dával signál, kdy se mají Izraelci utábořit a kdy se mají opět vydat na pochod. Chóbab se určitě nemohl vyrovnat oblaku v hledání míst, kde doposud tábořili. Možná to, že Chóbab znal tuto krajinu, mělo určitým způsobem doplňovat Boží vedení; upozorňovat je na určité věci v této oblasti a pomáhat jim tak následovat oblak.

Před jakými rozhodnutími stojíš? Když si děláš plány, polož si otázku: Jaké jsou moje pohnutky? V čem potřebuješ změnit své plány do budoucnosti? Zůstává správná věc vykonaná z nesprávných pohnutek stále „správnou“ věcí?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťasný domov si přečti kapitolu Rodiče ve stáří. (109.110; AH 360–364)

„Ač nebyla Hebrejkou, uctívala Sipora pravého Boha. Byla plachá a skromná, laskavá a útloucná, velice ji zarmucoval pohled na cizí trápení. Proto, když putovali do Egypta, souhlasil Mojžíš s tím, aby se vrátila do země midjánské. Chtěl ji ušetřit bolesti z pohledu na rány, které měly dopadnout na Egyptany.

Když se Sipora později na poušti připojila opět ke svému manželovi, poznala záhy, jak ho jeho povinnosti vyčerpávají, a sdělila své obavy Jetrovi, který Mojžíšovi poradil, jak si ulehčit břímě. To byl hlavní důvod, proč Mirjam měla Siporu v nelásce. Trpěla domněnkou, že Mojžíš ji a Árona zanedbává, a příčinu spatřovala v jeho ženě. Soudila, že svým vlivem dosáhla toho, že Mojžíš se s ní a s Áronem už neradí jako dříve.“ (PP 282.283; PP 383.384)

Náměty k přemýšlení

- 1. Jaký druh předsudků je rozšířen v naší společnosti? Jsou to předsudky etnické, náboženské, ekonomické, národnostní anebo předsudky vůči opačnému pohlaví? Jaké negativní důsledky to přináší? Jak se můžeme naučit rozpoznávat vlastní předsudky? Co mohu (a měl bych) udělat pro to, abych se jich zbavil já sám, církev a celá společnost? Jak můžete společně ulehčit břemeno těch, kteří trpí pro různé předsudky?**
- 2. Jak jsme řekli, Jitrovy dcery se zpočátku domnívaly, že Mojžíš je Egyptan. Svědčí to o silném vlivu společnosti na náš život. Jak ovlivňuje naši víru? Uvažujte o věcech, které oslabují vaši víru nebo jsou s ní v rozporu. Hovořte o některých z těchto problematických otázek a navrhněte, jak byste mohli pomoci sobě i ostatním členům sboru vyrovnat se s těmito problémy.**

Shrnutí

Když si Sipora vzala Mojžíše, netušila, co ji čeká. Z toho mála, co o ní víme, vidíme, že spolu se svou rodinou byla pro Mojžíše požehnáním a velkou pomocí v jeho Bohem určeném poslání.

SAMSON A JEHO ŽENA

POŠETILOST VÁŠNĚ

Text na tento týden: Sd 14–16

Základní verš

„Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa.“ (1 J 2,16)

V Samsonově příběhu se současný čtenář setkává s nejednou výzvou. Mnohé věci se zdají těžko pochopitelné. Svědčí o tom, jak řekl Pavel, že vidíme jen „cosi jako zamlžený obraz v zrcadle“ (1 K 13,12 NPK). Úplný a jasný obraz uvidíme, až když se vrátí Ježíš Kristus.

Navzdory „zamlženému obrazu“ můžeme z docela smutného příběhu o Samsonovi, jeho ženě a Delíle získat několik vzácných ponaučení.

Delíla se nikdy nestala Samsonovou ženou. S ní, jako i se ženou, kterou si vzal předtím, však prožil mnoho podobných zkušeností: (1) obě byly Pelištejky; (2) obě se pelištejským knížatům podařilo přemluvit, aby chytily Samsona do pasti; (3) snahám obou těchto žen se Samsonovi zpočátku dařilo odolávat, ale nakonec jim oběma podlehli. I když se s Delílou neoženil, Samsona spíše spojujeme s ní než s manželkou, jejíž jméno ani neznáme.

Hlavní myšlenka

Samson byl muž Bohem povoláný a velmi obdarovaný. Ale byl to též člověk ovládaný vášněmi. Jeho život je smutným příběhem o tom, jak se tyto dvě věci zkrátka nedají spojit.

POVOLÁNÍ SAMSONA

„Hle, otěhotníš a porodíš syna, ale jeho hlavy se nesmí dotknout břitva; ten chlapec bude od mateřského života Boží zasvěcenec. On začne vysvobozovat Izraele z rukou Pelištejců.“ (Sd 13,5)

Jaký důkaz měli Manóach a jeho žena o zvláštním Samsonově poslání? Jaké podmínky s tím souvisely? Sd 13

Soudců 13 jasně hovoří, že Samson měl v Izraeli plnit důležité poslání. Bůh chtěl pověřit tohoto muže zvláštní úlohou – měl začít „vysvobozovat“ Izrael od Pelištejců. (Sd 13,5) Hebrejské slovo pro „vysvobozovat“ pochází ze slovního základu „j-š-a“, z kterého je odvozeno jméno Ježíš (Ješua) a hebrejské slovo pro Spasitel – „Mošiah“ (nezaměňovat se slovem „Mesiáš“, které je odvozeno od slovesa „m-š-k“, pomazaný).

Samson byl povolán splnit významné poslání. Být povoláný Bohem však neznamená, že člověk se stává neomylným, že nemůže zhřešit.

Co nám verše Sd 13,24.25 hovoří o Samsonovi?

Co o Samsonovi prozrazují verše Sd 14,1–3 a 16,1?

Navzdory velkému povolání se u Samsona projevily některé nebezpečné charakterové vlastnosti. Jeho emoce ovládlo tělesné pokušení. Svým rodičům řekl: „V Timnatě jsem spatřil ženu z pelištejských dcer. Nuže, vezměte mi ji za ženu.“ (Sd 14,2) Později uviděl nevěstku v Gáze a strávil s ní celou noc. (Sd 16,1) Tehdy, když se měl soustředit na zvláštní poslání a měl být Bohu věrný, dovolil, aby ho ovládly vášně a intimním způsobem se spojuje s nepřáteli Izraele. Jaká ironie! Je povoláný „vysvobodit“ Izrael od Pelištejců – a my čteme, že s nimi vstupuje do manželského svazku!

K čemu tě Bůh „povolal“? Jaké slabé stránky tvého charakteru ti brání splnit tento úkol? O které biblické zaslíbení se můžeš opřít, abys zvítězil a svůj úkol splnil?

SAMSONOVA SVATBA

„Když se vrátil, sdělil svému otci a matce: ‚V Timnatě jsem spatřil ženu z pelištejských dcer. Nuže, vezměte mi ji za ženu.‘“ (Sd 14,2)

Jakých chyb se Samson dopustil? Sd 14

Samson zřejmě často navštěvoval pelištejská města na západě. Zdá se také, že se vůbec nezamýšlel nad důsledky, které mohou přinést jeho svazky s oblíbenými ženami. Izraelci se dívali na Pelištejce zvyška a jako synonymum slova pohané používali slovo „neobřezanci“ (1 S 14,6), i když v té době Pelištejci panovali nad nimi. Svazky, které Samson pěstoval s neizraelskými ženami, způsobovaly jeho rodičům hodně problémů, především v souvislosti se zvláštními okolnostmi jeho narození a povolání. (v.3.4)

Čteme o tom, že i před potopou zbožné muže přitahovaly krásné bezbožné ženy, v důsledku čehož upadali do bezbožnosti. (Gn 6, 1–5) Podobně i Šalomoun si vzal mnoho cizích žen, které uctívaly modly. Byly z národů, s jejichž příslušníky jim Bůh výslovně zakázal se spojovat. (1 Kr 11, 1.2) Nešlo přitom jen o nějaké politické svazky. O Šalomounovi je psáno, že k nim „přilnul velkou láskou“ (v. 2). I když tyto ženy obrátily jeho srdce k modloslužbě, Šalomoun stále uctíval i Hospodina, ale už ne celým srdcem. (1 Kr 11,4–6)

Co prozrazuje chování Pelištejců o povaze těchto lidí?

Vidíme tu příklad toho, jak nebezpečný může být špatný vliv. Každého člověka může ohrozit vliv okolního prostředí, zvláště když dovolí, aby se oslabil jeho vztah s Bohem. Důsledky mohou být pro každého velmi bolestivé.

Uvažuj o vlivech kolem sebe. Pomáhají budovat új duchovní život, anebo ho ničí? Jaké změny bys měl udělat?

SAMSONOVA POMSTA

„Tu jim Samson řekl: „Když takhle jednáte, neustanu, dokud nad vámi nevykonám pomstu.““ (Sd 15,7)

Zdá se, že Samsonovo manželství šlo „rychle ke dnu“. Přestože ho jeho manželka „zradila“, umíme pochopit její strach. Všimni si, čím vyhrožovali soukmenovci jí i její rodině. (Sd 14,15) Možná měla říct Samsonovi, co se stalo, a požádat ho o pomoc a ochranu. Ať to bylo jakkoliv, toto neuvážené manželství netrvalo dlouho. Samsonův hněv a následný odchod od manželky připravily podmínky pro těžkosti, které měly nastat.

Jaký důvod uvádí Samson pro návrat ke své ženě? Co tím o sobě prozradil? (Sd 15,1)

I když bychom velmi rádi přisoudili Samsonovi ty nejlepší pohnutky, zdá se, že text naznačuje, že tam šel spíše ovládaný svou žádostivostí než touhou po manželském smíření. Ať byly jeho pohnutky jakékoliv, asi ho velmi nepotěšilo zjištění, že jeho žena se vdala za jiného. Zdá se, že manželské svazky byly tehdy stejně narušené jako dnes.

Co Samsonovy odpovědi prozrazují o jeho charakteru? (Sd 15)

Jeho chování poté, co se jeho žena vdala za jiného, svědčí o tom, že Samson byl prudký a prchlivý člověk. Možná svou ženu skutečně miloval a nahněvalo ho, že je s jiným mužem.

Také to, že usmrtil Pelištejce, mohlo vycházet z lásky k ženě. Anebo to možná udělal proto, že ho trápil pocit viny za smrt manželky a jejího otce. Ať byly důvody jakékoliv, mnoho problémů nastalo proto, že Samson dovolil, aby ho ovládly emoce a vášně.

Samson, nahněvaný na svou ženu, odchází pryč. Jak mohlo být všechno jinak, kdyby jí projevil alespoň trochu slitování, soucitu a odpuštění... Když přijdeme ke kříži, uvědomíme si, co všechno nám Ježíš odpustil. Také my máme podobně odpustit nejbližším, kteří nás nahněvali.

SMUTNÁ SÁGA POKRAČUJE

„Delíla tedy naléhala na Samsona: „Prozrad' mi přece, v čem spočívá tvá veliká síla a čím tě spoutat, abys byl zneškodněn?““ (Sd 16,6)

Soudců 15 končí tím, že Samson zabil tisíc Pelištejců. E. G. Whiteová napsala: „Po tomto vítězství ustanovili Izraelští Samsona soudcem; Samson pak vládl Izraeli dvacet let.“ (PP 423; PP 564) Tady vlastně vidíme, jak měl Samson „začít“ vysvobozovat Izrael. (Sd 13,5)

Přečti si Sd 16,1–3. Kterí další vůdcové v Bibli projevíli navzdory velkým výsadám podobnou slabost? Co je to stálo?

Už to, že šel k nevěstce, bylo zlé, nemluvě o tom, že patřila k jeho nepřítelům! Ze Samsonovy strany to byl bezpochyby projev arogance. „Přesto, že spáchal hřích, neopustilo ho Boží milosrdenství.“ (PP 425; PP 565) Samsonovi se podařilo zachránit si život. Poučí se z toho?

Co Sd 16,4–6 hovoří o vztahu, který opět navázal?

O Delíle je napsáno, že se do ní Samson zamiloval – narodil od jiných žen, s kterými byl – včetně jeho ženy (přínejmenším té jedné, o které hovoří Písmo). Nezdá se však, že jeho láska byla opěťovaná.

Jak potvrzuje příběh zaznamenaný v Sd 16,5–20, že láska může skutečně zaslepit oči? Co mělo být Samsonovi jasné hned od začátku? Proč si to neuvědomil?

Ze Samsonovy strany šlo o velkou nerozumnost, když se dal dohromady s další Pelištejkou. Měl si hned všimnout, že této ženě jde o cokoliv, jen ne o jeho dobro. Ale moc „lásky“ a vášně byla silnější. Ve vztahu pokračoval, i když bylo od začátku jasné, že s ním měl co nejdřív skoncovat.

Dáváš pozor na své emoce a touhy? Kolik „dobrých“ lidí zničilo život sobě i svým blízkým tím, že nekontrolovalo své city... Jakým nejlepším způsobem se uchráníme před podobným nebezpečím?

ZASLEPENÝ LÁSKOU

„I volal Samson k Hospodinu a prosil: „Panovníku Hospodine, rozpomeň se na mne a dej mi prosím jen ještě tentokrát sílu, Bože, abych rázem mohl vykonat na Pelištejcích pomstu za svoje oči!“ (Sd 16,28)

Jaké morální zásady platné i pro nás dnes se dají odvodit z příběhu v Sd 16,16–31?

Bůh stvořil člověka jako muže a ženu s určitým záměrem. Manželství mělo být symbolem jednoty a blízkosti, jakou Bůh chce mít se svou církví. (Zj 21,2) Takový ideální vztah měl každého z partnerů přivést blíže k Bohu, ne je – jednoho, nebo dokonce oba – od Boha odvádět, jak to vidíme v tomto případě.

„Jaká to změna pro toho, který byl soudcem a hrdinou Izraele – nyní bez síly, slepý, uvězněný a odsouzený k otrocké práci! Krok za krokem porušoval podmínky svého svatého poslání. Bůh s ním měl dlouho trpělivost. Když se však poddal moci hříchu tak, že prozradil své tajemství, Hospodin se od něho odvrátil. Síla nebyla jen v jeho dlouhých vlasech. Jeho vlasy byly znamením jeho věrnosti Bohu. A když toto znamení obětoval, aby ukojil svou vášeň, pozbyl tím také požehnání, jehož byly vlasy znamením.“ (PP 424; PP 566)

Jakou ironii vidíme v tom, že Samsona oslepili?

Při čtení tohoto příběhu si uvědomujeme, že navzdory chybám, kterých se Samson dopustil, svou víru neztratil – ačkoliv byla nedokonalá. A i přesto Bůh uměl Samsona využít pro svůj cíl. To však Samsonovo selhání neomlouvá. Bylo by mnohem lepší, kdyby Samson zůstal věrný pravdě, kterou poznal. Svědčí to však o tom, že Bůh vykoná svou vůli navzdory nám. O co lepší by však bylo, kdyby ji vykonal naším prostřednictvím.

V Žd 11,32 se o Samsonovi píše jako o věrném Božím následovníku. Co z toho poznáváme o Boží milosti? Jaká naděje z takové milosti vyplývá pro nás?

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Toto vyprávění v nás vyvolává dojem, že Samson byl neuvěřitelně hloupý. Delíliino vyptávání mohl kdykoliv ukončit, odejít pryč a vrátit se domů. Samsonovou největší chybou nebyla ani tak hloupost, jako smyslná zaslepenost. V ruinách a hanbě, kam ho tato zaslepenost dovedla, a způsobu, jak krok za krokem vlastní vinou ztrácel Boží zázračný dar nadpřirozené síly, spočívá hlavní poučení tohoto příběhu.“ (2BC 398)

„Prozřetelnost Boží pečovala o Samsona, aby byl dobře připraven k vykonání díla, k němuž byl povolán. Od samého počátku svého života měl otevřeny příznivé podmínky pro vznik tělesné zdatnosti, duševní síly a čistoty. Vlivem bezbožných druhů se však přestal opírat o Boha, který je pro člověka jediným bezpečným útočištěm, a dal se strhnout přívalem zla. Ti, kdož se při konání povinností dostanou do zkoušky, si mohou být jisti, že je Bůh ochrání. Jestliže se však úmyslně vydávají v moc pokušení, dříve či později padnou.“ (PP 425; PP 568)

Náměty k přemýšlení

- 1. Jak můžeš pomoci člověku, který se nechá více ovládat svými touhami než úsudkem?**
- 2. Co můžete jako sbor udělat, abyste byli pro lidi zápasící s intenzivním pokušením pevným, laskavým a chápavým společenstvím? Co je potřebné změnit ve vašem sboru, aby v něm lidé podléhající různým pokušením našli zájem a pochopení, ne kritiku a odsouzení?**
- 3. Jako třída si najdete čas a modlete se za představitele vašeho sboru, kterým byla svěřena určitá zodpovědnost za celé společenství, aby neudělali stejné chyby, jakých se dopustil Samson.**

Shrnutí

Samsonův příběh je příběhem o silném muži, kterého pokořila jeho morální slabost. Silný vztah s Bohem mu mohl pomoci ovládat vztah k ženám. Jeho zkušenost je dobrou ilustrací slov „netáhněte cizí jho s nevěřícími“.

BÓAZ A RÚT

PEVNÉ ZÁKLADY

Texty na tento týden: Rt 1–4

Základní verš

„Ale Rút jí odpověděla: ‚Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována. Ať se mnou Hospodin udělá, co chce! Rozdělí nás od sebe jen smrt.‘“ (Rt 1,16.17)

Od pádu v zahradě Eden až po závěrečné události dějin tohoto světa Písmo ukazuje velmi neradostný obraz lidstva. Boží slovo nepřehlíží a nezakrývá stav, v jakém se lidstvo nachází. Od začátku Bible až do jejího konce je člověk představen takový, jaký je.

Někde uprostřed je kniha Rút a v ní několik postav. Jsou tu lidé, kteří se vyznačují odvahou, sebedůvěrou, vírou, věností a nesobečností. Kde se tu vzali?

Vztah Bóaze a Rút je v přímém protikladu k tomu, co čteme o době soudců, ve které se příběh odehrává. V té době izraelský národ neměl krále a každý si dělal, co chtěl. Navzdory tomu moábská vdova Rút projevuje výjimečnou oddanost své ovdovělé tchyni a Bohu Izraelců. Bóaz je zase důsledný v projevech laskavosti. I když nám život klade do cesty mnoho překážek, příběh Rút ukazuje, jak může správný postoj překonat všechny nepřízně osudu.

Hlavní myšlenka

U Bóaze a Rút se setkáváme s charakterovými vlastnostmi, které tvoří dobrý základ pro šťastné a věrné manželství.

RODINNÉ ZÁLEŽITOSTI

„Za dnů, kdy soudili soudcové, nastal v zemi hlad. Tehdy odešel jeden muž z judského Betléma se svou ženou a dvěma syny, aby pobýval jako host na Moábských polích.“ (Rt 1,1)

Někdy se setkáváme s laskavostí, vírou, oddaností a nesobečností tam, kde to nejméně čekáme. Rodinné vztahy, jak jsou nám představeny v knize Rút, mohly velmi snadno skončit v sebelítosti a zahořklosti. Namísto toho zde máme možnost vidět příklad hodný následování.

Přečti si Rt 1 a odpověz na následující otázky:

1. Jakou paralelu zde nacházíme s některými předešlými biblickými postavami? Rt 1,1; por. Gn 12,10; 26,1
2. Co svědčí o dobrých vztazích mezi všemi členy této rodiny? Jak se tyto dobré vztahy projeví?
3. Co verše 1,8,15,20 a 21 prozrazují o Noemi?

Na první pohled bychom se mohli domnívat, že rozdílnost náboženství a kultur způsobí, že hebrejská tchyně si nevytvoří dobrý vztah ke svým dvěma „pohanským“ snachám. Jejich vzájemná oddanost a věrnost jsou však skutečně pozoruhodné. Nevíme přesně, jak pokračoval jejich rodinný život, ale určitě měli něco, co by mohlo posloužit jako vzor a inspirace i pro mnohé jiné rodiny.

Jsi oddaný a věrný lidem, se kterými žiješ? Jak se naučit méně myslet na sebe a více na dobro jiných?

ODDANOST RÚT

„Ale Rút jí odvětila: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem.““ (Rt 1,16)

Co se o charakteru Rút dozvídáme z první kapitoly? Jaký důkaz máme o tom, že věřila v Boha Izraele?

Oddanost Rút její tchyni je velmi silná a působivá. Víme, že Orfa se vrátila. Možná se i v Rút těžko rodilo rozhodnutí zůstat u tchyně. Noemi jí připomenula: „Hle, tvá švagrová se vrací ke svému lidu a ke svým bohům. Vrať se také, následuj svou švagrovou!“ (Rt 1,15) Tehdy Rút řekla známý výrok o tom, že se chce stát součástí izraelského lidu. V těchto lidech a v jejich Bohu viděla něco, co ji přitahovalo. A to i přesto, že samotná Noemi se nezdá být kdovíjak smělým a průbojným „evangelistou“.

Proč Noemi přesvědčovala Rút, aby s ní nešla zpět do Judska?

Bez ohledu na všechny problémy, v Rút vidíme Moábku, která chce patřit k izraelskému národu, přestože Izraelci spíše přijímali Edómce a Egypťany než Moábce. Dětem Edómců a Egypťanů z třetího pokolení bylo dovoleno vstoupit do shromáždění Hospodinova. (Nu 23,7.8) Avšak žádný potomek Ammonovců a Moábců se nemohl stát jeho součástí – dokonce ani desáté pokolení. (v. 3) Není to však zákaz uzavírat s nimi manželství, ani to neznamená, že jsou vyloučeni z možnosti být spaseni. Rút se rozhodne, že Noemin Bůh se stane i jejím Bohem, a Bůh ji vzápětí mnohými způsoby prokáže přízeň.

Přemýšlej nad sebou, svým sborem, svými vztahy k jiným a k Bohu. Našel jsi něco, co by mohlo jiné přitahovat k tvému Bohu a ke sboru? Co tvá odpověď prozrazuje o tobě a tvém společenství?

BÓAZ

„Bóaz jí odpověděl: „Jsem dobře zpraven o všem, co jsi po smrti svého muže učinila pro svou tchyni, že jsi opustila otce a matku a rodnou zemi a odešla jsi k lidu, který jsi dříve neznala.““ (Rt 2,11)

Dosud jsme hovořili o věcech, které dokazovaly, že Rút má dobrou povahu, je věrná a oddaná. Ale jak víme, pár tvoří dva lidé. A tak do hry vstupuje Bóaz.

Co se o Bóazově povaze dozvídáme z Rt 2,1–12? Které jeho vlastnosti jsou zde vyzdvíženy?

Když Bóaz zjistil, kdo je mladá žena, která paběrkovala na jeho poli, udělal několik pozoruhodných věcí: (1) povzbudil ji, aby sbírala dál; (2) ujistil ji o tom, že mužům dal pokyny, aby jí nedělali žádné problémy; (3) postaral se o její další potřeby – mohla pít z jeho vody – a (4) povzbudil ji i po duchovní stránce.

Jednal Bóaz podle principů, které nacházíme u Jakuba 2,14–17? Jaké poučení z toho vyplývá pro nás?

Bóaz se snažil o to, aby se Rút necítila jako žebračka. (Rt 2,13–23) Když nastal čas jídla, pozval ji, aby se připojila k jeho sekáčům a jedla s nimi chléb. Ochutnala i vinný ocet a dal jí tolik praženého zrna, že jí zbylo. Svým sluhům dal pokyny, aby jí neubližovali, ani kdyby sbírala mezi svázanými snopy. Dokonce jim řekl, aby úmyslně vytahovali stébla ze snopů a nechávali je pro ni. Rút přinesla domů víc, než mohla získat tvrdou prací. Svědčilo to o velké šlechetnosti a štědrosti. Nakonec ji Bóaz pozval, aby sbírala na jeho polích až do konce sklizně.

Jak často může laskavé slovo přinést do života člověka velkou změnu! Umíš najít co nejvíc pozitivních věcí na lidech, s kterými žiješ? Méně kritizuj a hodně chval.

Středa 15. srpna

NABÍDKA MANŽELSTVÍ

„Potom jí její tchyně Noemi řekla: ‚Neměla bych ti, má dcero, vyhledat odpočinutí, aby ti bylo dobře?“ (Rt 3,1)

Přečti si Rt 3. kapitolu. Jaké ušlechtilé povahové rysy odhaluje jednání všech zúčastněných? Jak se tyto vlastnosti projevily v životě Ježíše Krista?

Pokud jde o Bibli, jedna věc by nám měla být jasná – děj v ní popsany se odehrává v určitém dobovém pozadí. I když nás prostřednictvím svého slova Bůh učí velkolepé a věčné pravdy, tyto pravdy se k nám dostávají přes příběhy lidí, kteří žili v určité kultuře. Nám, patřícím k jiné kultuře a do jiné doby, se některé podrobnosti mohou zdát velmi zvláštní.

Které věci popsané v této kapitole jsou pro nás v naší kultuře cizí?

I když se to stalo za noční tmy, nabídka manželství byla zřejmě pro Rút velmi trapnou a nepříjemnou záležitostí. Mohl ji někdo upozorovat a celá věc se mohla rozšířit mezi lidi. Bóaz mohl její žádost odmítnout. On však okamžitě projevil ohleduplnost a snažil se ji uklidnit. Choval se, jako by ho Rút upřednostnila před nějakým mladším mužem. Slíbil, že udělá všechno, o co ho požádá. Nakonec ji obdarovanou poslal zpět k Noemi. Svým způsobem se též snažil chránit ji před jakýmkoliv falešnými obviněními, které mohla vyvolat její noční návštěva.

Ještě jednou si přečti Rt 3 a všimni si různých povahových vlastností Rút, Noemi a Bóaze. Projevují se tyto vlastnosti i ve tvém životě? Jak se můžeš s Boží pomocí v problémech a výzvách, před kterými stojíš, zachovat čestně a správně?

ODKOUPENÍ

„Tu řekly ženy Noemi: ‚Požehnán buď Hospodin, který tě odedneška nenechává bez zastávce, jehož jméno se bude ozývat v Izraeli.‘“ (Rt 4,14)

Co čteme o manželství tohoto Žida a nežidovky a o jejich potomcích?

Odkoupení je snad nejdůležitějším tématem knihy Rút. V těchto čtyřech kapitolách se toto slovo vyskytuje v různých formách více než 23krát. Bóaz plní úlohu odkupujícího příbuzného pro Noemi a jejího zesnulého manžela a syna. David, jejich významný potomek, se později osvědčil jako ten, kdo vykoupil úspěch a blaho, které Izrael ztratil od dob Jozueho. Ježíš, další potomek, se postaral o vykoupení celého lidstva. (Ga 4,5; 1 Pt 1,18; Zj 5,9)

Co patřilo mezi povinnosti nejbližšího odkupujícího příbuzného? Lv 25,25.47–49; Nu 35,18.19; Dt 25,5.6

Se zvykem, že si vdovu vzal blízký příbuzný (levirátní zákon), aby zabezpečil dědice, se setkáváme i v jiných zemích starověkého Blízkého východu. V Dt 25,5 je přesně určeno, že v izraelském národě se tato praxe vztahovala jen na bratry, kteří bydleli spolu. Juda se pokusil přinutit svého druhého syna, aby jednal podle tohoto zvyku. Bóaze se netýkaly podmínky z Dt 25, ale je zřejmé, že tento princip se „rozšířil“ na nejbližší příbuzné, přičemž pořadí určovala blízkost jejich příbuzenství.

Noemi neprodala rodinné vlastnictví, ale kdyby ho chtěla prodat, nejbližší příbuzný by jako první měli možnost koupit ho, aby zůstalo v rodině. Povinností příbuzného, který by to odkoupil, bylo též vzít si Rút a postarat se o dědice pro Machlóna, jejího zesnulého manžela.

Splnit úkol odkupujícího příbuzného mělo i své riziko. Kdyby tento příbuzný měl jen jedno dítě – a to s Rút – jeho osobní vlastnictví by tak přešlo na Machlóna. Proto zákon dovoľoval, že nejbližší příbuzný může odmítnout udělat to, co se od něj čekalo. Člověk, který odmítl odkoupit majetek a jméno svého příbuzného, musel však podstoupit ponižující obřad (viz Dt 25,7–10).

Jak jsme řekli, biblický děj se odehrává ve zvláštním dobovém pozadí, jehož kulturu není dnes jednoduché pochopit. Jaké univerzální principy týkající se rodinných závazků a povinností zde nacházíme? Které z nich bychom mohli uplatnit na sebe a na vztahy v našich rodinách?

DOPORUČENÉ STUDIM

V knize Šťastný domov si přečti kapitolu První domov (str. 14.15; AH 83–86).

Pravděpodobnost, že se Rút vdá za Bóaze, byla na začátku příběhu skutečně velmi malá. Muselo se stát mnoho „vedlejších“ událostí, aby se nakonec setkali a vzali. (1) Musel nastat hlad v Judsku, jinak by Elímelekova rodina neodešla z Betléma. (2) Aby se setkali s Rút, za útočiště si museli zvolit Moáb, ne žádnou jinou zemi, například Egypt anebo Edóm. (3) V Noemině rodině musel být vhodný svobodný muž (starý mládenec), aby si vzal Rút. (4) Její muž musel zemřít, aby mohla Rút uzavřít druhé manželství. (5) V Judsku musel skončit hlad, aby Noemi mohla uvažovat o tom, že se vrátí. (6) Rút se musela rozhodnout jít s Noemi. (7) Rút musela paběrkovat na Bóazově poli.

Bible stále připomíná, že Boží ruka je nade vším; a všechno, co se stane, je podle Boží předpovědi. Pro ty, kteří milují Boha a Bůh je v jejich životě na prvním místě, všechno vede k jejich konečnému dobru. (Ř 8,28) Tento příběh dokazuje platnost tohoto principu.

Náměty k přemýšlení

1. Všimněte si Noeminy reakce v Rt 1,19–21. Porovnejte ji s jejími slovy v Rt 2,20. Proč je tato reakce tak běžná? V čem se mýlí?
2. Uvažujte spolu o vašich odpovědích na poslední otázku z části na úterý. Co vaše odpovědi prozrazují o vás samotných a o vašem sboru? Co by přitahovalo lidi do vašeho společenství? Co je naopak odhání pryč? Co je třeba změnit, aby váš sbor lidí přitahoval k sobě a k Bohu? Jak můžete vy jako třída pomoci realizovat potřebné změny?
3. Přemýšlejte o kultuře a společnosti, ve které žijete, a o tom, jaký má vliv na rodinné vztahy. Co tyto vztahy posiluje? Co pracuje v jejich neprospěch? Co můžete udělat, abyste pomohli jiným lépe pochopit jejich povinnosti vůči členům rodiny?

Závěr

Navzdory tomu, že situace, v které se Bóaz a Rút nacházeli, nebyla na uzavření manželství ideální, oba splňovali hlavní předpoklady pro vytvoření trvalého vztahu – byli dobrosrdeční, ochotní nést spolu radosti i starosti a hluboce oddaní Bohu.

ELKÁNA A CHANA

SPLNĚNÝ SLIB

Text na tento týden: 1 S 1,1-2,26

Základní verš

„Nikdo není svatý mimo Hospodina, není nikoho krom tebe, nikdo není skálou jako náš Bůh.“ (1 S 2,2)

Děti jsou většinou známé díky svým rodičům. Někdy je to však naopak – rodiče se stanou známými díky svým dětem. Tak je to i v případě Elkána a Chany. Tento manželský pár neudělal nic výjimečného – kromě zplození Samuela. Nebyli první ani poslední, kdo po dlouhotrvajících těžkostech a modlitbách dostal dítě. Nebýt jejich syna, oba – i když byli Bohu věrní – by pravděpodobně zemřeli a nikdo by si je už nepamatoval. Výjimečný chlapec Samuel se však postaral o to, že se o Elkánovi a Chaně píše v Bibli. Svým příběhem k nám tak mohou promlouvat i dnes.

Muži v manželských dvojicích, o kterých v tomto čtvrtletí hovoříme, byli většinou patriarchové, proroci nebo panovníci – a těmi většina z nás není. Všichni však můžeme být jako Elkána a Chana. Možná nemáme takové zvláštní dítě, ale můžeme projevit stejnou oddanost a vnést do své každodennosti něco mimořádného.

Hlavní myšlenka

V Elkánovi a Chaně vidíme věrnou dvojici, kterou Pán použil pozoruhodným způsobem. Co se od nich můžeme naučit?

„Její muž Elkána ji uklidňoval: „Chano, proč pláčeš? Proč nejíš? Proč jsi tak ztrápená? Což já pro tebe neznamenujím víc než deset synů?““ (1 S 1,8)

Co se dozvídáme o Elkánově charakteru? (1 S 1)?

„Otcem Samuela byl Elkána, levita, který bydlel v Rámě, v Efrajimském pohoří. Byl to bohatý a vlivný člověk, laskavý manžel a muž, který ctil a vážil si Pána Boha.“ (E. G. Whittová, ST 27. 10. 1881)

I když o Elkánovi se mnoho nehovoří a je jaksí v pozadí celého děje, je o něm aspoň několik zmínek. Zdá se, že Chanu skutečně upřímně miloval a dělal, co mohl, aby ji v jejím žalu potěšil. Kromě toho to byl zbožný člověk, který chtěl poslouchat Hospodina.

„I když se od něj nevyžadovalo, aby sloužil ve svatyni – podobně jako od mnoha dalších levitů v době soudců – Elkána přinášel jako obyčejný Izraelec své oběti, aby povzbudil své sousedy a byl jim dobrým příkladem. Přestože žil ve špatném prostředí, jeho duchovní život byl na vysoké úrovni. Dokonce i když byli Chofni a Pinchas mravně zkažení, Elkána věrně přinášel oběti a uctíval Pána Boha.“ (2BC 455)

Nejdojímavější na Elkánovi je, jak se zachoval, pokud šlo o Chanin slib. Vždyť to byl jeho syn, koho Chana odevzdala Pánu. Určitě to nebyla ani pro něj lehká věc.

Jak reagoval Elkána na slib, který dala Chana Bohu? 1 S 1,23 Měl právo zrušit tento slib? Nu 30,1–15

Které rysy Elkánova charakteru bych měl více napodobovat v osobních vztazích a ve svém vztahu k Bohu?

MANŽELSTVÍ

(Elkána) „měl dvě ženy: jedna se jmenovala Chana a druhá Penina. Penina měla děti, Chana děti neměla.“ (1 S 1,2)

Elkána byl věrným Božím následovníkem. Ale ani tato věrnost mu nezabránila v tom, aby se neodklonil od Božího ideálu určeného pro manželství – jeden muž a jedna žena. To, že se připustila polygamie, nebylo správné ani dobré. Bůh nám představil ideál, protože ví, co je pro nás nejlepší. Když na to nedbáme, k ničemu dobrému to nevede.

Podle Ellen Whiteové byla Chana Elkánova první manželka. Když však neměla děti, vzal si další ženu. „Tento krok, vykonaný z nedostatku víry v Boha, mu však nepřinesl štěstí. Chana se dostala do beznadějně situace a život se pro ni stal těžkým břemenem...“ (E. G. Whiteová, Daughters of God, 39)

Které příklady selhání víry a zdravého úsudku nacházíme u dalších biblických „hrdinů“? O jaké selhání šlo a jaké mělo důsledky?

Všichni bychom měli vědět, že díky Ježíši, v kterém máme „odpuštění hříchů“ (Ko 1,14; přečti také Ex 34,7; Ž 130,4; Ef 1,7), jsou i ty nejhorší skutky odčiněny. Obvykle to však bývá tak, že čím je horší skutek, tím jsou horší následky. Máme zaslíbení, že naše hříchy jsou nám odpuštěny. Bible však nehovoří o tom, že budeme osvobozeni od bezprostředních následků těchto hříchů. Když uděláme věci, které nejsou dobré, budeme sklízet trpké ovoce porušení tohoto principu. Podobně to bylo i v případě Elkány. Proto si nesmíme zahrávat s naší vlastní „zbožností“ a „věrností“. Dokonce ani ti „nejduchovnější“ mezi námi nejsou chráněni před selháním víry a zdravého úsudku.

Z vlastního života uveď příklady, kdy jsi pro nedostatek víry anebo jednoduše chybou zdravého úsudku udělal rozhodnutí, které mělo špatné následky. Naučil ses tehdy něco, co ti může v budoucnosti pomoci vyvarovat se stejných chyb?

CHANIN SLIB

„Chaně pak dával dvojnásobný díl, protože Chanu miloval; Hospodin však uzavřel její lůno.“ (1 S 1,5)

Které dva problémy Chanu trápily? 1 S 1,2.5.6

Chana znamená něco jako „půvabná“ a Penina „plodná“. Jak prorocká jsou někdy jména! I když Bible nehovoří, že Elkána miloval Chanu více, máme takový dojem. Ať to bylo jakkoliv, Penina porodila Elkánovi děti. Chanin problém nespočíval jen v tom, že neměla syny, ale že Penina jich měla několik.

Elkána chodíval každoročně se svou rodinou do svatyně. (1 S 1,3) Kterých třech svátků se měl každý izraelský muž zúčastnit? (Ex 23,14–19)

Nejslavnostnější a nejradostnější byl svátek stánků. Je pravděpodobné, že právě na tento svátek vzal Elkána svou rodinu s sebou. I kdyby šlo o soukromou rodinnou pouť, určitě to měla být radostná událost. Navzdory vší radosti a veselí – anebo možná právě proto – byla Chana zkormoucená. Nejvíce ji však ničilo, že ji Penina neustále ponižovala. (1 S 1,7)

Co bylo podstatou Chanina slibu? Jakou měla jistotu, že Pán slyšel její modlitbu?

Bible jasně hovoří, že Bůh zasáhl (1 S 1,19) a Chana počala syna. Vliv emocí na člověka může být velmi silný. Po rozhovoru s Élíem (v. 17) nastala změna v jejím celkovém chování. Předtím odmítala jíst, teď se najedla; předtím byla smutná, teď se změnil výraz její tváře. Verš 19 hovoří, že oni – tedy nejméně ona a její manžel – vstali brzo ráno a poklonili se před Hospodinem. Dále čteme o tom, že otěhotněla.

Ne vždy dostaneme na své modlitby tak jasnou odpověď. Můžeme se navzdory tomu opřít o biblické zaslíbení, že když budeme důvěřovat v Boží dobrotu a péči, získáme pokoj, jaký zakusila Chana?

CHANA, MATKA V IZRAELI

„Chana se takto modlila: „Mé srdce jásosem oslavuje Hospodina, můj roh se zvedá díky Hospodinu. Má ústa se otevřela proti nepřátelům, raduji se ze tvé spásy.““ (1 S 2,1)

Chana pojmenovala svého syna Samuel, což v hebrejštině znamená „Bůh slyšel“. Toto jméno zdůvodňuje slovy: „Vyprosila jsem ho od Hospodina.“ (1 S 1,20) Nechtěla jít do svatostánku, dokud nebude moci splnit svůj slib a nechat tam svého syna. Proto čekala, až ho přestane kojit.

„Již v době, kdy nabýval rozumu, učila Chana svého syna milovat a ctít Boha a pokládat se za Hospodinova. Snažila se, aby každý předmět kolem něho zaváděl jeho mysl ke Stvořiteli. I když se rozloučila se svým dítětem, neustala věrná matka ve své péči o něho. Každý den se za něho modlila. Každý rok vlastnoručně zhotovila pro něho sukničky, a když se se svým manželem účastnila bohoslužeb v SÍlo, dávala ji dítěti jako upomínku své lásky. Každá nitka sukničky byla utkána za doprovodu modlitby, aby zůstal čistý, šlechetný a věrný. Nežádala pro svého syna velikost, jakou oceňuje svět, ale modlila se vroucně, aby dosáhl takové velikosti, již si cení nebe, aby mohl přispět k slávě Boží a přinést požehnání svým bližním.“ (PP 429.430; PP 572)

Když chlapce přestala kojit, Chana splnila slib, který dala Bohu, a přivedla ho k Élímu. Bez toho, aby věděl, za co se modlí, jí před časem řekl: „Bůh Izraele ti dá, zač jsi ho tak naléhavě prosila.“ (1 S 1,17) Teď mu Chana připomíná: „Modlila jsem se za tohoto chlapce a Hospodin mi dal, zač jsem ho tak naléhavě prosila.“ (v. 27)

Chana mohla lehko „zapomenout“ na svůj slib a najít mnoho důvodů, proč jej nemůže splnit. Jaké důvody by mohla uvést?

Přečti si Chaninu modlitbu v 1 S 2,1–11. Co říká o Bohu a jeho charakteru? Co konkrétně má pro tebe největší význam v situaci, ve které se právě nacházíš? Jak se mohou stát tato slova i tvým vyznáním?

ODKAZ TÉTO RODINY

„Nato jí její muž Elkána odpověděl: ‚Učiň, co pokládáš za dobré. Zůstaň, dokud ho neodstavíš. Kéž Hospodin utvrdí své slovo!“ (1 S 1,23a)

Jak jsme už řekli, nic z toho by se nestalo, kdyby s tím Elkána nesouhlasil. Chana mu určitě řekla, co slíbila. I on byl svědkem zázraku a jako Boží muž s tím souhlasil. To, co udělal, bylo svědectvím o jeho víře.

Které tři prvky nacházíme v slovech Elkány v 1 S 1,23?

I za nejlepších okolností by bylo určitě těžké vzdát se dítěte. V našem příběhu vstupuje do děje něco, co celou situaci komplikuje a ztěžuje splnění slibu.

V jakém morálním prostředí měl Samuel žít? Mohla to Chana použít jako další důvod, proč nesplnit svůj slib? 1 S 2,12–26

Bez ohledu na uvedený problém tato věrná manželská dvojice splnila svůj slib a vzdala se dítěte. Očividně důvěřovali Bohu, i když to někdy bylo těžké. Hospodin odměnil jejich věrnost (viz 1 S 2,20). Poté, co Chana nechala Samuela ve svatostánku, se jí narodilo dalších pět dětí. (1 S 2,21) Více se o tomto manželském páru Bible nezmiňuje – jejich příběh zde končí. Ale ne úplně. I díky jejich věrnosti totiž Izrael získal velkého proroka.

Kdybys dnes „umřel v Pánu“, jaké skutky by po tobě zůstaly? (Zj 14,13) Co ti tvá odpověď prozrazuje o tom, jakým žiješ životem? Jaké změny potřebuješ udělat? Kdy je uděláš?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťastná rodina si přečti kapitolu Správné hodnocení dětí. (str. 84.85; AH 279)
 „Jaké to odměny dostalo se Chaně! A jaké povzbuzení k věrnosti poskytla svým příkladem! Každé matce se dostává takové nesmírné a nekonečně vzácné příležitosti. Plnění povinností, jež ženy považují za nudné a únavné, by mělo být oceňováno jako velký a ušlechtilý úkol. Je výsadou matky, že svým vlivem může oblažít svět a tím sebe samu. Může pro své děti upravit cestu tak, aby vedla světlem i stínem až k slavným výšinám. Matka však může doufat, že utvoří povahu svých dětí podle božského vzoru jen tehdy, usiluje-li sama o to, žít podle učení Kristova. Svět je plný zhoubných vlivů. Móda a mravy mají na mládež silný vliv. Jestliže matka neplní svou povinnost a o své děti nepečuje, nevede je a nekrotí, pak přirozeně přijmou zlo a odvrátí se od dobra. Každá matka by se měla často obracet ke svému Spasiteli s modlitbou: „Nauč nás, co máme dělati s dítětem a jaká péče o to dítě a správa při něm býti má!“ (Sd 13,8.12) A měla by dbát pokynů, obsažených ve slově Božím, a nabude moudrosti, již potřebuje.“ (PP 432; PP 572)

Náměty k přemýšlení

- 1. Tento příběh je pěkným příkladem toho, jak byli věrní manželé za svou věrnost odměněni. Co však případy, kdy věrní lidé odměněni nebyli, alespoň ne nyní a žádným hmatatelným způsobem?**
- 2. Kolik lidí velice trpí v důsledku špatné výchovy! Jaké zaslíbení a naděje můžete dát člověku zápasícímu o vítězství nad ztrátami, které utrpěl v dětství?**
- 3. Všichni víme, jak velmi trpí rodiče, kteří udělali to nejlepší, co mohli, aby své děti vychovali správně, ale tyto děti odcházejí od víry. Mluvte otevřeně o tomto problému. Jak se můžete navzájem povzbudit?**

Shrnutí

Svou oddaností Bohu se z obyčejných lidí stávají lidé neobyčejní. Chanin slib byl velmi neobvyklý, ale navzdory tomu ho dodržela. Bůh za to ji i jejího manžela požehnal.

JÓB A JEHO ŽENA

KDYŽ PŘIJDETE SKORO O VŠECHNO

Texty na tento týden: Jb 1,1–2,10

Základní verš

***„Ale on jí odpověděl: ‚Mluvíš jako nějaká bláhová žena. To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?‘“
(Jb 2,10)***

Kniha Jób patří k takzvané „mudroslovné literatuře“. Jména postav v tomto příběhu naznačují edómské pozadí. Jméno, které se v Bibli nejvíce podobá jménu Jób, je jméno jednoho edómského krále – Jóbab. (Gn36,33)

Jméno Jóbovy manželky není uvedeno. Vlastně se o ní ani moc nehovoří. V celé Bibli je o ní zmínka jen v jednom verši a na základě těchto slov – které vyslovila ve velké bolesti a neštěstí, jaké si většina lidí nedokáže představit – si ji dobře pamatujeme. Určitě to byla v každém ohledu vzorná manželka – starala se o domácnost, pomáhala svému trpícímu manželovi, nosila mu jídlo, když seděl v popelu, ošetřovala mu vředy atd. Její dobré činy však nejsou zaznamenány; důraz je položen na jejího manžela a jeho utrpení. Jób i jeho žena trpěli v důsledku ztrát, které je postihly, a každý z nich na ně reagoval jinak. Nejsme povoláni, abychom ji anebo jeho soudili. Jde o to, abychom se poučili a podle toho jednali.

Hlavní myšlenka

Příběh Jóba je nejstarším biblickým příběhem, který odhaluje podstatu tragédie a utrpení na této zemi.

JÓBŮV PŘÍBĚH

Jóbův příběh už tisíce let své čtenáře inspiruje, uvádí do zmatku a zároveň vyzývá. Jen Bůh ví, kolik knih, komentářů a studií bylo napsáno o této staré knize, která je spolu s První knihou Mojžíšovou pravděpodobně nejstarší knihou Bible. „Dlouhé roky strávené v samotě pouště nebyly promrhané. Mojžíš se nejen připravil na velkou úlohu, která stála před ním, ale v té době – inspirován Duchem svatým – napsal knihu Genesis a též knihu Jób, kterou bude Boží lid číst s velkým zájmem až do konce časů.“ (E. G. Whiteová, ST 19. 2. 1880)

Co verše Jb 1,1–2,8 hovoří o Jóbově povaze a jeho charakteru?

Bůh nám hned na začátku knihy Jób – jakož i knihy Genesis – odhaluje, co je v pozadí velkého sporu. Vede nás do zákulisí a ukazuje to, co bychom ani s pomocí nejlepších teleskopů a různých vědeckých vynálezů nikdy neuviděli. I když tam nenajdeme odpovědi na všechny otázky, kniha Jób nám ukazuje – kromě jiného – že utrpení, bolest a neštěstí sotva dokážou Boha zaskočit. Proto by neměly zaskočit ani nás. Určitě to nejsou opodstatněné důvody k tomu, abychom kvůli nim odmítali Boha.

Podle toho, jak tomu ty rozumíš, napiš, proč na tomto světě existuje utrpení navzdory tomu, že Bůh lidi miluje.

JÓBOVA ŽENA

Ještě jednou si přečti, jaká neštěstí postihla tento manželský pár. A teď se vžij do situace Jóbovy ženy. O čem asi přemýšlela?

I když se příběh Jóba soustřeďuje na něj a jeho utrpení, nesmíme zapomenout na jeho manželku. Byli to i její sluhové, kteří byli zabiti; zničený byl majetek, z kterého i ona měla užitek; a byly to její děti, jež nosila pod srdcem a které tak náhle přišly o život. A potom, jako vrchol všeho, byl to její manžel, člověk, s kterým se stala „jediným tělem“ (Gn 2,24), kterého náhle zhyzdily odporné bolavé vředy. To, co bolelo a trápilo Jóba, bolelo a trápilo také ji, možná ještě víc. Člověk by neměl mít problém pochopit její úzkost a trápení. Ale Bible tento příběh představuje tak, že jí věnuje jen necelé dva řádky ze 42 kapitol. V zákulisí se určitě odehrávalo víc, než se nám z textu odhaluje.

Přečti si Jb 2,9. Zaměř se na otázku Jóbovy ženy. Co v ní naznačuje?

V Jb 1,1 je Jób představen jako někdo, kdo byl „bezúhonný a přímý“. Je zajímavé, že v otázce „Ještě se držíš své bezúhonnosti?“ (doslova „Ještě se upevňuješ ve své bezúhonnosti?“ Jinými slovy „Má to ještě nějaký smysl?“) (2,9) je použito totéž slovo jako v prvním verši. V hebrejštině toto slovo znamená dokonalý, bezchybný. (viz Gn 6,9; 25,27; Ž 37,37; 64,4) To samé slovo použil Bůh, když hovořil o Jóbovi poprvé v Jb 1,8 a podruhé v Jb 2,3. Tato vlastnost, která je vzpomenua v souvislosti s Jóbem čtyřikrát, je přesně to, na co se jeho žena teď ptá a co zpochybňuje. ***Jak můžeš po tom všem, co nás postihlo, ještě stále zůstat před Bohem tak „bezúhonný“?*** Nesmíme zapomenout, že tito manželé nesli toto břemeno spolu; co postihlo Jóba, postihlo i jeho ženu.

Setkáváme se tu s názorem, že takové věci by se nám neměly stát, když jsme „bezúhonní“ před Bohem. Co je nesprávné na takovém způsobu uvažování? Má už teď člověk nějaký užitek z toho, že je „bezúhonný“?

SATANŮV NÁSTROJ

Jaké paralely vidíš v příběhu zaznamenaném v Gn 3,1–13 a tím, co je napsáno o Jóbovi a jeho ženě?

V Adamově a Jóbově příběhu nacházíme několik podobností. Za prvé, oba muži byli dokonalí a bezúhonní. Přinejmenším co se týká jejich soukromého života. Za druhé, oba stáli před zkouškou, která se doslova týkala celého vesmíru.

Znovu si přečti satanova obvinění Jóba. (Jb 1,7–11; 2,3–5) Na co satan narážel? Je možné se nějak bránit, když je zpochybňována motivace člověka? Není zpochybňování motivace satanské?

Jóbova žena, podobně jako její manžel, určitě nic netušila o vesmírném dramatu, který probíhá v zákulisí. Náš krutý nepřítel použije všechno, co může, každého, koho může, a využije různé okolnosti, aby nás přiměl k hříchu a odvedl od Boha. Měli bychom také připomenout, že bezhříšný Adam v dokonalém blahu zahrady Eden podlehl jeho podvodu; naopak Jób, padlý člověk, který prožíval strašnou bolest a utrpení, satanovi odolal. Je to krásné svědectví o jeho bezúhonnosti.

Polož si otázku: Co mohu udělat, abych se nikdy neocitl v pozici, že budu – ať už vědomě nebo nevědomě – pokoušet někoho jiného, zvláště blízkého člověka, aby udělal něco špatného?

ZLOŘEČ BOHU A ZEMŘÍ!

Satan upozorňoval na to, že Jób je „bezúhonný“ jen proto, že je Bůh vůči němu tak dobrý. Ovšem ve chvíli, kdy se tomuto muži stane něco zlého, bude jistě Bohu zlořečit. Satan dvakrát řekl, že Jób se bude Bohu „rouhat“ do očí. Na slovech Jóbovy ženy si musíme uvědomit, jak je důležité vážit slova, zvláště ve chvílích, kdy prožíváme silné pocity.

Jaká je podle uvedených veršů síla a význam slov? Př 13,3; 25,11; Kaz 10,12; Mt 12,36.37; J 5,24

V knize Jób si komentátoři všimli jedné zajímavosti. Tehdy, když satan dvakrát říká, že Jób bude „zlořečit“ Bohu do očí, a když Jóbova žena říká svému muži, aby „zlořečil“ Bohu, nejsou použita typická hebrejská slova pro „zlořečit“. Namísto toho je tam slovo odvozené od slovního základu „b-r-k“, co obvykle znamená žehnat, dobrořečit. (Gn 12,2; Ex 12,32; Rt 2,4; Ž 26,12) Také žalmista píše o tom, že bude dobrořečit Pánu (od „b-r-k“). (Ž 16,7; 26,12; 34,1) Jak to, že u Jóba je totéž slovo přeloženo jako „zlořečit“? (U Jóba 1,5 je slovo „zlořečit“ také od „b-r-k“, jako i v 1 Kr 21,10.) Vysvětlení není složité. Překlad „zlořečit“ vychází ze starých řeckých a latinských překladů, což naznačuje i adventistický komentář (3BC 504). Jejich záměrem bylo přeložit text tak, aby nepotřeboval další vysvětlující poznámky, což překlad „dobrořečit“ vyžaduje, jak si dále ukážeme.

Přečti si verše u Jóba, o kterých jsme hovořili, že je tam „b-r-k“ přeloženo jako „zlořečit“, tak, že zlořečit nahradíš slovem žehnat nebo dobrořečit. Co se stane?

Je jasné, že kdyby se tu „b-r-k“ přeložilo jako „dobrořečit“, muselo by se to ještě vysvětlit. V Jb 1,5 by to znamenalo: „Moji synové hřeší a přitom dobrořečí Bohu“, což znamená, že je nepřipustné hřešit, žít v rozbitém vztahu s Bohem a tvářit se, že se nic nestalo. V Jb 2,5 (1,11) by překlad zněl takto: „...dotkni se jeho kostí a jeho masa, bude ti snad ještě dobrořečit?“ V Jb 2,9 by slovo Jóbovy ženy znamenalo: „Dobrořeč Bohu a zemi“, to jest „Poděkuj Bohu a nelpi už víc na životě“.

Dáváš si pozor, co říkáš? Jak se můžeš přesvědčit o tom, že neříkáš nic, čeho bys musel později litovat, anebo to, čím bys ublížil sobě nebo jiným?

VZÁJEMNÁ PODPORA

Jóbova manželka mu byla v této těžké zkoušce oporou. Musela velmi trpět, když mu připravovala jídlo a umývala rány. Pohled na jeho vyhublé a nemocné tělo jí musel trhat srdce. Měla odvahu přijít k němu tak blízko, že cítila jeho zapáchající dech. (Jb 19,17) Když se nakonec zhroutila, neznamenalo to, že je proti němu. Nemyslela na sebe, ale hlavně na svého muže. Zachovala rozvahu, když přicházela jedna zlá zpráva za druhou. Nemáme záznam o tom, že by vyslovila jediné nevhodné slovo, když jednou ranou ztratila svých deset dětí. Ale pohled na trpícího manžela byl poslední kapkou v řadě nezasloužených ztrát. Její rozhořčení bylo oprávněné.

Co bylo podstatou Jóbovy odpovědi? V čem je to důkazem jeho věrnosti Bohu navzdory velké bolesti? Jb 2,10

Když Jób reaguje na výbuch své ženy, nenazývá ji bláznivou. Právě jen, že mluví jako nějaká bláhová žena. Ona není bláznivá, a toto není její obvyklé chování; to se k ní jednoduše nehodí. Jóbova slova nám o ní něco naznačují – že za běžných okolností nebyla žádnou pomatenou ženou. A toto skutečně nebyly normální okolnosti.

Jaký nesprávný názor Jób vyjadřuje, pokud jde o jeho utrpení?

I když Jób připsal své trápení na vrub Bohu, chce mu za každých okolností zůstat věrný. Slova „dobré“ a „zlé“, které použil, jsou tatáž hebrejská slova, která jsou použita v Gn 2,17 při popisu zakázaného stromu. Lidé neměli nikdy poznat zlo, jen dobro. Zlo přichází tehdy, když se člověk odkloní anebo odejde od Boha. Tento svět je však tak prosáklý zlem, že kvůli tomu trpí i „bezúhonní“. Ze všech „bezúhonných“ lidí, kteří trpěli kvůli hříchu, nikdo nebyl více „bezúhonný“ než Ježíš a nikdo netrpěl více než On. (Iz 53,3–6; 2 Ko 5,21; 1 Pt 2,24; 4,1)

Přečti si 1 Pt 1. Jaké paralely zde nacházíme s Jóbovým příběhem? Polož si otázku: Dokážu obstát v utrpení? Co se potřebuji naučit, abych zůstal věrný za všech okolností?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťastný domov si přečti kapitolu Šťastné a úspěšné manželství. (str. 20–22; AH 105–113)

„O této ženě víme velmi málo a máme sklon považovat ji za zlou ženu. Jóbovo utrpení jistě způsobilo, že trpěla i ona. Přijít o všechny majetek nebylo nic příjemného, ale ztratit všechny děti bylo určitě citově i psychicky mnohem otřesnější. Její bolest mohla být dokonce intenzivnější než bolest jejího muže. Z příběhu však víme, že svou bolest snášela trpělivě. Milovala Jóba. Muselo být pro ni nesmírně těžké dívat se na svého manžela, který musel vystát taková muka tělesné, duševní i duchovní bolesti, a nemoci mu nijak pomoci. Zdá se, že jí zůstává jediná možnost. Promlouvá k Jóbovi z hloubky své lásky a zájmu o něj... Ne, ona není bláhová, ale toho dne mluvila jako bláhová.“ (Angel Rodriguez, Adventist Review, 13. 4. 2000)

Náměty k přemýšlení

- 1. Přečtete ve třídě své odpovědi na poslední otázku z části na neděli. Co se z nich můžete naučit? Jsou vaše odpovědi správné? Které otázky zůstávají nezodpovězeny? Jak si můžeme navzájem pomoci žít s těmito nezodpovězenými otázkami o bolesti a utrpení?**
- 2. Jakým praktickým způsobem se mohou manželé navzájem duchovně podporovat, povzbuzovat a pomáhat si? Jak se nestát satanovým nástrojem k tomu, aby náš partner snáze klopýtl a padl?**
- 3. Je ve vašem sboru někdo, koho v poslední době postihlo nějaké neštěstí? Co praktického můžete jako třída udělat, abyste ho povzbudili a pomohli mu projít tímto těžkým a smutným obdobím?**
- 4. Uvažujte o braní Božího jména nadarmo. Jak se můžete dokonce i nevědomky dopustit tohoto hříchu? Zamyslete se nad frázemi, nadávkami, slovními obraty a slangovými slovy, které se používají v našem jazyce.**

Shrnutí

Jób a jeho žena snášeli své ztráty vnitřně vyrovnaní. Jóbova žena, i když možná trpěla více než Jób, se zhroutila až tehdy, když se už nemohla dívat na bolest, kterou musel snášet její muž. U nich můžeme hledat inspiraci, když se ocitneme tváří v tvář podobným ztrátám, které jsou však často malicherné v porovnání s tím, co postihlo je.

DAVID A BAT-ŠEBA: CIZOLOŽSTVÍ — A CO POTOM?

Texty na tento týden: 2 S 11 a 12

Základní verš

***„Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.“
(Ž 51,12)***

Manželství Davida a Bat-šeby je příkladem toho, jak se dá téměř všechno pokazit. Nemanželské dítě, podvod a vražda – to je soupis hříchů, který svědčí o tom, jak hluboko může člověk klesnout.

V souvislosti s Bat-šebou David porušil šesté přikázání „Nezabiješ“, sedmé přikázání „Nesemilniš“, deváté přikázání „Nevydáš proti bližnímu svému křivé svědectví“ a desáté přikázání „Nebudeš dychtit...“ (Ex 20,1–17). I když David na ni možná vyvíjel určitý nátlak, Bat-šeba se i vlastní vinou ocitla ve velmi zranitelné pozici. Kdo by si pomyslel, že malá nádoba na umývání může být tak nebezpečná? Ať už to bylo úmyslné jednání, aby si jí král všiml, nebo jen nešťastné selhání zdravého úsudku, její nerozvážnost skončila strašnými následky pro oba.

To, že Davidovi bylo odpuštěno, je mocným svědectvím o Boží milosti i v případech hříchů, které jsou doslova zločinem. I když se divíme, jak hluboko David klesl, mnohem víc žaseme nad tím, že Boží milost sahá až do největších hloubek mravní zkaženosti. Jaké štěstí pro nás!

Hlavní myšlenka

Příběh Davida a Bat-šeby svědčí o tom, že i nejzbožnější lidé se mohou dopustit nejhoršího hříchu. Jaké štěstí, že máme Boha, který odpouští i to, co je neodpustitelné.

VHODNÉ PODMÍNKY PRO PÁD

„Po svém příchodu z Chebrónu si vzal David další ženiny a ženy z Jeruzaléma. Davidovi se narodili další synové a dcery.“ (2 S 5,13)

Přečti si 2 S 3,1–5 a 5,13. Proč se David takto zachoval? Oč bylo jeho cizoložství strašnější a tragičtější?

Jedno přísloví říká, že oči člověka se nenasytí. (Př 27,20) V Davidově případě je to skutečně pravda. Tehdy, když zatoužil po Bat-šebě, měl už víc než šest žen a kdoví kolik družek. Nestačilo mu to snad? Aby uspokojil svou touhu, musel si vzít ženu jiného muže?

Neměli bychom přehlédnout jeden důležitý princip: S každým odklonem od Boží vůle je nitro člověka stále více otevřené pro podvod a nerozumnost. Proviněním se proti Boží vůli David otevřel cestu dalšímu pokušení. Protože holdoval vášni – a vůbec neměl v úmyslu se tomuto pokušení vyhybat – ovládala ho stále víc. Kdyby následoval Boží ideál – jeden muž a jedna žena – byl by méně přístupný satanovým pokušením. Ale takhle byla živná půda připravená a David se nechal strhnout...

Na co nás upozorňují slova u Jakuba 1,12–15?

Ti, kteří už vedli boj proti závislosti nebo neovladatelné touze jakéhokoliv druhu, vědí, že tento hřích není nikdy uspokojený. Čím víc se mu oddáváte, tím víc ho chcete; a čím víc to chcete, tím snáze si to omluvíte, až dokud si vás ta věc úplně nezotročí. Jak to vyjádřil Ježíš: „Každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu.“ (J 8,34)

Jakou zkušenost máš s pokušením a závislostmi, které tě ovládají? Jaké máme zaslíbení o vítězství? Jaké rozhodnutí je nezbytné k tomu, aby tato zaslíbení došla v tvém životě naplnění?

PÁD

„David si dal zjistit, kdo je ta žena. Ptal se: „Není to Bat-šeba, dcera Elíamova, manželka Chetejce Urijáše?““ (2 S 11,3)

Přečti si 2 S 11,1–5. Jaké kroky vedly Davida ke hříchu? Ve kterých okamžicích se mohl zastavit a zabránit tak svému pádu? Které starozákonní příběhy ho mohly motivovat? Přečti například Gn 39,7–14.

Prvotní pokušení vyvolané tím, co „vidíme“, přichází na každého z nás. Může být nedobrovolné, ale samotné pokušení není hříchem. Dalším krokem je nevěnovat pokušení přehnanou pozornost, protože by to znamenalo chodit po velmi nebezpečné půdě a možná by došlo i k hříchu v myšlenkách. Potom by už bylo skutečně velmi těžké zdržet se dalšího a posledního kroku – samotného přestoupení.

Zdá se, že David hned od začátku věděl, co udělá. Zjistil si, kdo je ta žena, a ačkoliv mu přímo řekli, že jde o vdanou ženu, nechal si ji přivést k sobě, aby naplnil své smyslné touhy. Udělal to snad z nějakého jiného důvodu? Vzhledem k jejímu manželství nemohl udělat nic pro to, aby se stala jeho ženou. Zcela ho však ovládla slepá vášeň. Jako král byl zřejmě zvyklý mít všechno, co chtěl. Proč tedy ne i tuto ženu?

Co můžeme říci o Bat-šebě? Jak reagovala na Davidovy nabídky? 2 S 11,4

Zalichotila jí pozornost krále, anebo se bránila jeho návrhům? Možná se úmyslně umývala na dohled, nebo možná předpokládala, že král je pryč, protože bojuje se svým vojskem, jak bylo zvykem. (2 S 11,1) Text nenaznačuje, že by ji král k něčemu nutil, jako to bylo v případě Amnonově, když znásilnil Támar. (2 S 13,14) Neříká ani to, že ona se mu ochotně oddala. Ať to bylo jakkoliv, David, který to měl vědět lépe – zneužil tuto mladou ženu a oba je dovedl do hříchu.

Sexuální nabídky mohou být velmi silné. Jak opatrní musíme být, abychom nezneužili tyto slabosti jiných a nepoužili je pro osobní uspokojení anebo zisk! Jaké poselství „vysíláš“ svými slovy, svým oblečením, řečí svého těla?

„Ráno David napsal Jóabovi dopis a poslal jej po Urijášovi. V tom dopise psal: „Postavte Urijáše do nejtěžšího boje a pak od něho ustupte, ať je zabit a zemře.““ (2 S 11,14–15)

V 2 S 11,5 čteme, jak Bat-šeba oznámila Davidovi, že je těhotná. Její předpoklad – že otcem dítěte je David – naznačuje, že pravděpodobně nebyla s nikým jiným, tedy ani se svým manželem.

Hraje Bat-šeba nějakou úlohu ve snaze oklamat manžela? 2 S 11,6–25

Nikde není zmínka o tom, že by Bat-šeba věděla, jaké plány má David s jejím manželem. David to tak pravděpodobně chtěl. Ale to, že David se snažil, aby Urijáš šel domů ke své manželce, naznačuje, že Bat-šeba svému muži neřekla, že čeká dítě s králem. A David to věděl.

Proč mu to nepověděla? Lv 20,10

David ji dostal do pěkné kaše. Kdyby se přiznala, zřejmě by ji čekala smrt. A kdyby to vyšlo najevo, David mohl všechno popřít (vždyť proto se dopustil vraždy, aby se z té ošemetné situace dostal). O co snadnější bylo povědět lež! Proč bych si já, když mám tolik žen a družek, bral ženu jednoho ze svých nejvěrnějších a nejstatečnějších vojáků? A Bat-šeba, protože čeká dítě s jiným mužem, nebude mít možnost dokázat jeho vinu. Kdo by věřil jejím slovům namířeným proti oblíbenému a mocnému králi, který si může užívat s tolika svými ženami? Bat-šeba byla úplně bezradná.

Když se na situaci podíváme z jejího pohledu, co by získala z toho, kdyby se přiznala? David to zřejmě věděl, proto se cítil bezpečný, když se pokoušel dostat Urijáše do její přítomnosti. Ale jak víme, nepodařilo se mu to.

Všimni si, jak rychle se jeden okamžik neovládané vášně může změnit ve hřích a zločin. Dáváš pozor na své pocity a touhy? Vyhybáš se místům a okolnostem, které tě mohou svést na scestí?

MZDA HŘÍCHU

„Jakmile však smutek pominul, David pro ni poslal, přijal ji do svého domu a ona se stala jeho ženou. Porodila mu pak syna. Ale v očích Hospodinových bylo zlé, co David spáchal.“ (2 S 11,27)

Jak pokračoval příběh Davida a Bat-šeby? 2 S 11,26-27

Bat-šeba truchlila pro svého mrtvého manžela. Její žal mohl být pro ni o to bolestnější, že si možná uvědomovala svůj podíl na jeho smrti. Nevíme, kolik v té době věděla o Davidově činu, ale po čase se začaly šířit fámy o králově zločinu. Mezitím David udělal jedinou „čestnou“ věc, jakou mohl – vzal si ji za manželku. Předpokládejme, že potřebovala minimálně měsíc na to, aby zjistila, že je těhotná; předpokládejme také, že pro svého manžela truchlila 30 dní. (Nu 20,29) Vzhledem k tomu, jak dlouho trvalo Davidovi, než se mu podařilo Urijáše zabít, sotva si mohl kdokoliv nevšimnout, že něco není v pořádku, pokud jde o čas narození dítěte.

Jaký princip můžeme vypožorovat v příběhu popsaném v 2 S 12,13–23?

Důsledky hříchu jsou hrozné – způsobují utrpení i těm, kteří s ním neměli nic společného. Kolik manželských partnerů a dětí trpí pro hřích cizoložství, kterého se dopustil jeden z rodičů. Hřích nezůstává nikdy v izolaci. Dříve či později se nějakým způsobem dostaví následky. Můžeš uvést další příklady z Bible, které potvrzují tento princip?

Co verš 2 S 12,24 hovoří o vztahu mezi Davidem a Bat-šebou? I odpuštěný hřích může mít strašné následky. Jaké poučení vyplývá z tohoto příběhu pro nás, kteří denně čelíme pokušení pádu do hříchu?

DAVID A BAT-ŠEBA – POSLEDNÍ DNY

„Odpověděla mu: ‚Můj pane, ty jsi své otrokyni přísahal při Hospodinu, svém Bohu: Tvůj syn Šalomoun bude po mně králem, ten dosedne na můj trůn.‘“ (1 K 1,17)

Po narození Šalomouna se Bat-šeba vytrácí ze stránek Bible a objevuje se až na konci Davidovy vlády. Nebýt toho, že jejich další syn Šalomoun měl zasednout na trůn Izraele, stala by se jednoduše další Davidovou manželkou. V 1 Pa 22,5–9 David cituje Hospodinova slova o tom, že novým králem bude Šalomoun.

Přečti si 1 Kr 1,1–27. O čem se zde píše? Proč se Adónijáš domníval, že trůn by měl patřit jemu, a ne Šalomounovi? Přečti 2 S 3,4.

Bůh si vyvolil Šalomouna, aby se stal dědicem trůnu. Po narození Šalomouna se Bat-šeba znovu objevuje na scéně až při Adónijášově vzpouře, když spolu s prorokem Nátanem oznamují králi, co se děje. Oba – ona i Nátan – vědí, že si Hospodin vyvolil Šalomouna, ne Adónijáše.

David potěšoval Bat-šebu po smrti jejich syna. A teď, když se toto království nachází na pokraji občanské války, Bat-šeba víc než kdykoliv předtím potřebuje královo ujištění, že se postará o to, aby na trůn nastoupil jejich syn.

Přečti si 1 Kr 1,28–31. Všimni si Bat-šebiny odpovědi králi po slovech ujištění, které potřebovala slyšet. Co to prozrazuje o jejich vztahu?

O každý dobrý vztah – manželství, přátelství anebo vztah rodič-dítě – se musíme starat a prohlubovat ho. Jsou vztahy, na kterých potřebuješ zapracovat, více do nich investovat nebo které potřebuješ napravit? Co můžeš udělat pro to, aby se tyto vztahy prohloubily?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťastný domov si přečti kapitolu Mravní úroveň (str. 104–107; AH 326–339) „Mnozí reptají a obviňují Boha z nespravedlivosti, protože ušetřil Davida, jehož vina byla tak veliká, když byl předtím zavrhl Saula za hříchy, které se jim zdají daleko méně ohavné. David se však pokořil a vyznal se ze svého hříchu, kdežto Saul pohrdl napomenutím a zatvrdil se ve své vzpurnosti...

Každý, komu se dostane napomenutí od Boha a kdo se pak pokoří, vyzná se ze svých hříchů a lituje jich, jako učinil David, může si být jist, že je pro něho ještě naděje. Každý, kdo ve víře přijme zaslíbení Boží, dojde odpuštění. Hospodin nezavrhne ani jedinou opravdově kající duši. Bůh dává zaslíbení: Ať se chopí mé záštity a uzavře se mnou pokoj! (Iz 27,5). Svěvolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemnostem svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho. (Iz 55,7)“ (PP 546.547; PP 726)

Náměty k přemýšlení

- 1. Přečti si příběh o tom, jak přišel Nátan za Davidem. Hned od začátku mohlo být Davidovi jasné, že tento příběh je o něm. A přece si to nepřipouštěl. Uvědomujeme si, jak lehce nás může hřích oslepit? Jaké „bezpečnostní opatření“ můžeme udělat, abychom chránili sebe i druhé před pádem do podobného sebeklamu?**
- 2. Přečtete si společně Ž 51. Uvažujte, které prvky evangelia Ježíše Krista se zde nacházejí. Co nás to učí o moci Boží milosti v našich životech?**
- 3. Jaké duchovní pravdy naleznete v příběhu o Davidovi a Bat-šebě? Mohou nám pomoci vyhnout se podobným chybám? Jak si můžeme vzájemně pomáhat, abychom se vyhnuli nástraze, do které padl David?**

Shrnutí

I mnozí zdánlivě silní a bezúhonní mohou padnout. Čím vyšší postavení člověk zastává, tím horší bývají následky. Příběh Davida a Bat-šeby je silným poselstvím o důsledcích hříchu – ale i o velikosti Boží milosti.

ACHAB A JEZÁBEL

ZNEUŽITÍ AUTORITY

Texty na tento týden: 1 Kr 16,28–34; 1 Kr 17 a 18

Základní verš

***„Nedejte se zapráhnout do cizího jha spolu s nevěřícími! Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké spolužití světla s temnotou?“
(2 K 6,14)***

Manželskému páru Achabovi a Jezábele se ze všech manželství uvedených v Bibli těžko některé vyrovná. Ze vztahu nerozhodného krále se slabou vůlí a mocichtivé intrikánské ženy stěžít mohlo vzejít něco dobrého.

Tento úkol hovoří o zneužívání moci a autority.

Moc a autorita jsou dary od Boha. Ti, co je dostali, jsou před Bohem zodpovědní za to, aby je užívali čestně a poctivě. Achab a Jezábel zacházeli s mocí a autoritou způsobem, který byl v rozporu s Boží vůlí. Následky museli nést nejen oni. Je to dobré ponaučení o tom, jak používat moc – ať je jakákoliv – kterou jsme dostali.

Hlavní myšlenka

Manželé Achab a Jezábel se navzájem popuzovali k tomu nejhoršímu. To je špatné v každém manželství, ale protože šlo o vedoucí představitele národa, důsledky byly katastrofální.

ACHAB

„Dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích, více než všichni, kdo byli před ním.“ (1 Kr 16,30)

V minulém úkolu jsme hovořili o Davidově hříchu s Bat-šebou, který způsobil mnoho bolesti a utrpení nejen jemu samotnému, ale celému národu. Jeho oslabená pozice zasela semínka vzpoury v jeho vlastním domě a připravila půdu pro rozdělení národa na dvě samostatná království asi o generaci později.

Co hovoří verše z 1 Kr 16,28–30 o Achabově povaze?

Co dělali králové, kteří panovali před Achabem? Jaká byla podle těchto veršů míra zkaženosti za vlády krále Achaba? 1 Kr 12,25–33; 13,33.34; 14,22–27; 15,26.34; 16,15–20.25

„Dva roky před Azovou smrtí začal vládnout v království Izrael král Achab. Jeho vláda se již od počátku vyznačovala strašným odpadlictvím. Jeho otec Amri, zakladatel Samaří, se dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, horších věcí než všichni, kdo byli před ním“ (1 Kr 16,25), avšak hříchy Achabovy byly ještě větší. „Tím, čeho se dopouštěl, urážel Hospodina, Boha Izraele, víc než všichni izraelští králové, kteří byli před ním,“ počínaje si tak, jako by „mu bylo málo chodit v hříších Jarobeáma, syna Nebatova“ (1 Kr 16,33.31). Nespokojil se s tím, že podporoval formy náboženské služby zavedené v Bétel a Dan, nýbrž opovážlivě zaváděl lid do nejhoršího pohanství a nahražoval uctívání Hospodina uctíváním Baala.“ (PK 60.61; PK 114)

Z našeho pohledu můžeme sotva pochopit, jak mohli tito králové padnout do takových hříchů a modloslužby. To je však náš pohled „zvenčí“. Kdoví, co by dělal kdokoliv z nás, kdyby byl na jejich místě. Tyto příběhy by měly sloužit jako výstraha. Snadno se totiž může stát, že i my odpadneme od živého Boha.

Co můžeš každý den udělat, aby nedošlo k narušení tvého vztahu s Ježíšem Kristem?

SILNÝ PÁR

„Bylo mu málo chodit v hříších Jarobeáma, syna Nebatova. Vzal si za ženu Jezábelu, dceru Etbaala, krále Sidóňanů, a chodil sloužit Baalovi a klaněl se mu.“ (1 Kr 16,31)

Jméno Jezábel se stalo symbolem zla.

Je víc než pravděpodobné, že toto manželství vzniklo spíše z politických zájmů než z lásky. Během Achabovy 22leté vlády měly převahu války, většinou s Aramejci pod vedením Benhadada. Tento konflikt vedl Achaba k vytvoření aliance s ostatními ohroženými sousedy a vyústil v uzavření manželství s Jezábelou, dcerou Etbaala, sidónského krále, který byl knězem Ašéry. Za nějaký čas Achabova dcera Atálie upevnila vztahy s Judskem uzavřením manželství s Jehorámem, Jozafatovým synem a korunním princem Judska.

Co začal Achab dělat hned poté, co se oženil s Jezábelou? 1 Kr 16,31–33

Achab se už před vstupem do manželství dopouštěl různých hříchů a dělal kompromisy. Pravděpodobně nepotřeboval manželčino povzbuzení, aby nejen sloužil Baalovi, ale pomohl též šířit uctívání Baala v izraelském národě. Dělala to Jezábel proto, že skutečně věřila svému bohu, anebo tím chtěla upevnit svoji moc? Kdyby byli následovníci Hospodina v převaze, pravděpodobně by už byla mrtvá a určitě by nebyla královnou. Proto je víc než pravděpodobné, že jí šlo o udržení moci. Údajnou oddanost svému „bohu“ vhodným způsobem využila jako prostředek k získání moci.

Co dokazují její snahy nahradit uctívání pravého Boha uctíváním Baala? 1 Kr 18,4.13; 19,1.2; 21,25

Hřích vede člověka do stále většího odpadnutí... Zanedlouho Achab klesl tak hluboko, jak ho to zřejmě nikdy ani nenapadlo. Co se můžeme naučit z tohoto smutného příběhu? Jak se můžeme vyvarovat stejných chyb?

JEZÁBEL A ELIJÁŠ

„Ten odvětil: „Izraele neuvádím do zkázy já, ale ty a dům tvého otce tím, že opouštíš Hospodinova přikázání a ty že chodíš za baaly.““ (1 Kr 18,18)

Připomeň si známý příběh z 1 Kr 18. O co tu šlo?

Mezi Elijášem a Jezábelou vznikl tuhý boj. Jezábel jako královna měla silný politický vliv. S náboženskou horlivostí vykonávala v Izraeli dílo svého otce, krále a kněze Baala a Ašér v Týru a Sidónii. Díky Jezábele postavil Achab Baalovi chrám, jehož součástí byl samozřejmě „seminář“ na přípravu kněží. Jezábel osobně vedla Baalův kult v Izraeli a udělala z něj státní náboženství.

Jakým způsobem Jezábel podporovala proroky svého kultu? 1 Kr 18,19

Čtyři sta těchto proroků jedlo z jejího stolu. To znamená, že měli přístup do královské domácnosti, což se neobešlo bez podpory jejího manžela. Nepochybně měla nad ním velkou moc.

Tváří v tvář tomuto bezuzdnému odpadnutí vedl Elijáš zápas o to, aby zachoval v národě uctívání pravého Boha. Elijáš měl příznačné jméno – „můj Bůh je Jahve“. Náboženský konflikt vyvrcholil, když Elijáš vtrhl do přítomnosti krále Achaba a vyhlásil, že bez Božího pokynu nebude rosa ani déšť. (1 Kr 17,1) Byl to přímý útok na Baala, boha deště, a tedy i boha úrody. Achab označil Elijáše za člověka, který sužuje Izrael a vede ho do záhuby (18,17), ale Elijáš mu to vrátil. Řekl, že tato „vizitka“ patří králi. Příčinou sucha není Elijáš, ale to, že Achab přestal uctívat Hospodina. (v. 16–18) Shromážděnému Izraeli na hoře Karmel (v nepřítomnosti Jezábely, ale za přítomnosti Achaba) Elijáš odhalil neschopnost Baala a ukázal, že moc nad deštěm má Hospodin. Achab byl stejně nemohoucí jako Baal. Bezmocně sledoval porážku „baalismu“ a zavraždění stovek kněží. Po návratu domů musel vysvětlit Jezábele, proč na další den už nemusí připravovat jídlo pro Baalovy kněze.

Jakými negativními vlivy jsi obklopen? Co můžeš udělat, abys jejich moc co nejvíce oslabil?

NÁBOTOVA VINICE

„Když Jezábel uslyšela, že Nábota byl ukamenován a zemřel, řekla Achabovi: „Vstaň a zaber vinici Nábota Jizreelského, kterou ti odmítl dát za stříbro. Nábota už nežije, je mrtev.““ (1 Kr 21,15)

Co způsobilo, že situace za Achabovy vlády byla tak špatná? Přečti si 1 Kr 21,1–4. Co nám tento příběh prozrazuje o Achabově povaze?

V 1 Kr 21,5–7 vidíme, jak zareagovala Jezábel. Byl to skutečně velký kontrast! Není divu, že byla schopna ovládat celé království. Zatímco její manžel přišel domů mrzutý a připravený vzdát se, ona zosnovala plán, aby dostal, co chtěl. Její reakce byla: „Ty vykonáváš královskou moc nad Izraelem?“ Opět vidíme, že jí šlo v první řadě o moc a vládu a že se vzdala za člověka, který jí nedokázal zabránit v tom, co si umanula.

V 1 Kr 21,8–16 si přečti zbytek příběhu. Jakým podvodným způsobem Jezábel dosáhla svého cíle? Co to o ní vypovídá?

Jezábel dobře znala izraelské zákony, a proto je dokázala využít ve svůj prospěch. Kromě vyhlášení půstu – což znamenalo, že došlo k nějakému strašnému hříchu, kterým bylo potřebné se zaobírat – obvinila Nábota ze zločinu, za který – jak věděla – je trest smrti. (Lv 24,16) Nakonec to zařídila tak, že se postarala aspoň o dva svědky (Nu 35,30; Dt 17,6), jak to vyžadoval jejich zákon. Tato žena přesně věděla, co dělá. I když nebyla následovníkem Hospodinova náboženství, věděla, jako ho využít ve svůj prospěch.

Zbytek kapitoly (21,17–29) ukazuje, že ačkoliv byla Jezábel strůjcem tohoto zločinu, Bůh volal k zodpovědnosti i Achaba. Král věděl, co Jezábel podniká, a přesto neudělal nic, aby ji zastavil. Za tento zločin nesl stejnou vinu jako jeho manželka.

Přemýšlej o tom, jak snadno se dá pomocí náboženství využívat lidi. Měl jsi někdy pokušení zneužít víru k tomu, abys lidi přinutil udělat to, co jsi chtěl ty? Proč musíme být velmi opatrní, abychom se nedali svést k takovému jednání?

PŘÍCHÁZÍ KONEC

„V sedmnáctém roce vlády judského krále Jóšafata se stal králem nad Izraelem v Samaří Achazjáš, syn Achabův... Dopouštěl se toho, co je zlé v Hospodinových očích. Chodil po cestě svého otce a své matky i po cestě Jarobeáma, syna Nebatova, který svedl Izraele k hříchu.“ (1 Kr 22,52.53)

Achabovo a Jezábelino dobře promyšlené jednání bylo příčinou toho, že Izrael začal uctívat Baala a zúčastňovat se všech nemorálností s tím spojených. To však nemohlo zůstat bez Božího hněvu. K tomu všemu opovrhovali všemi pravidly slušného panování a dopustili se chladnokrevné vraždy nevinného Nábota. Jejich manželství bylo nejhorší možnou kombinací – slabošský král a bezohledná, mocichtivá a intrikánská žena. Není divu, že pro Izrael to byla hotová pohroma.

Jak nakonec skončili Achab a Jezábel? 1 Kr 22,29–40; 2 Kr 9,30–37

Zhoubný vliv tohoto nešťastného spojení s nimi nezanikl, ale přetrvával i v další generaci.

Jak verše 1 Kr 22,51–53 popisují pokračující vliv těchto dvou bezbožných lidí?

„Za vlády svého otce byl Achazjáš svědkem podivných skutků Nejvyššího. Viděl strašné důkazy, které Bůh poskytl odpadlému Izraeli o tom, jak jedná s těmi, kdož nedbají požadavků jeho zákona. Achazjáš si však počínal tak, jako kdyby nešlo o strašné skutečnosti, ale o pouhé bajky. Místo, aby se pokořil před Pánem, následoval Baala a nakonec se opovážil toho nejhoršího skutku bezbožnosti. Vzpurný a tvrdošíjný Achazjáš zemřel, podle řeči Hospodinovy, kterouž mluvil Elijáš“ (2 Král 1, 17).“ (PK 136; PK 209)

Byl jsi někdy bezprostředně ovlivněn hříchy jiných? Které biblické principy a zaslíbení ti mohou pomoci zmírnit napáchanou škodu?

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Achabova mravní síla byla oslabena. Jeho sňatek s modloslužebnou ženou, rozhodnou a praktickou, měl neblahé následky pro něj i pro národ. Jeho bezzásadová povaha, s malým smyslem pro to, co je spravedlnost, se dala Jezábelinou rozhodností snadno přetvořit. Jeho sobecká povaha nebyla s to ocenit milosrdenství, jež Bůh prokázal Izraeli, nebyla schopna uvědomit si povinnosti, jež měl jako strážce a vůdce vyvoleného lidu.“ (PK 73-74; PK 115)

Náměty k přemýšlení

- 1. V tomto úkolu jsme hovořili o zneužívání moci. Jaké výhody s sebou přináší moc? Jaké nebezpečí? Přemýšlejte ve třídě o moci, která je spojena s náboženstvím. Jakým konkrétním nebezpečím se musí člověk vyhnout, když vykonává moc, která se spojuje s náboženstvím? Proč je taková moc velmi nebezpečná, když je zneužitá? Jak se můžete jako sbor před tím chránit?**
- 2. Uvažujte o vlivu, který máme jako jednotlivci i jako církve. Jak se můžeme přesvědčit, že náš vliv ve světě i v církvi je co nejlepší?**
- 3. Představte si, že přicházíte poprvé do vašeho sboru. Jakým dojmem na vás zapůsobí? Které jsou jeho silné a slabé stránky? Je důležitý první dojem?**

Shrnutí

Achab byl hned od začátku špatný vládce, ale pod vlivem Jezábely se stal ještě horší. Žádný jiný pár nezneužil svou moc takovou měrou jako oni. Bůh musel zasáhnout, aby zachránil Izrael a Judsko před zničením.

OZEÁŠ A GOMERA

ODPUSTIT NEVĚRNÉMU

Text na tento týden: Oz 1–3

Základní verš

„Hospodin mi řekl: ‚Jdi opět a miluj ženu, milenku jiného, cizoložnici. Právě tak miluje Hospodin izraelské syny, i když se obracejí za jinými bohy a milují koláče z hroznů.‘“ (Oz 3,1)

Je mnoho těch, kteří se domnívají, že bychom příběh Ozeáše a Gomery neměli brát doslovně. Jsou přesvědčeni, že Bůh by od nikoho – a už vůbec ne od proroka – nežádal, aby podstoupil takovou bolestnou zkušenost, a proto je třeba celý příběh chápat obrazně.

Je však nějaký důvod k tomu, abychom životní příběh Ozeáše vnímali jen jako symbol? Vždyť Bůh použil rodinné životy i jiných proroků jako ilustrace ke svému poselství. Izajáš píše, že on a jeho děti jsou v Izraeli znamením a zázrakem od Hospodina (Iz 8,18). Jeremiáš Bůh řekl, aby se neoženil a neměl děti, aby tak dal větší váhu svému poselství o záhubě (Jr 16,2–4). Ezechieli zemřela manželka a Bůh, který to předpověděl, dal prorokovi pokyn, aby nenaříkal (Ez 24,16).

Stejně tak i tento příběh můžeme číst doslovně jako smutnou zkušenost proroka. Opustila jej manželka, on ji však přijal zpět. Není to nic zcela výjimečného nebo ojedinělého. Možná i vy znáte ze svého okolí partnery, kteří dokázali odpustit nevěru a obnovit původní vztah.

Hlavní myšlenka

Příběh Ozeáše a Gomery působivě ilustruje Boží lásku k jeho vzdorovitému lidu.

OZEÁŠ A GOMERA

„Začíná Hospodinova řeč skrze Ozeáše. Hospodin Ozeášovi řekl: „Jdi, vezmi si nevěstku a ze smilstva měj děti. Země jen smilní a smilní, odvrací se od Hospodina.““ (Oz 1,2)

Bůh chce mít se svým lidem velmi blízký, intimní vztah, podobný ideálnímu vztahu mezi manžely. (Oz 2,21.22 – ČEP; 2,19.20 – PBK; Iz 62,5) Když si to uvědomíme, lépe pochopíme obrazy a symboly v tomto příběhu.

Ozeášova prorocká služba trvala za vlády judských králů Uzijáše (781–740), Jotáma (750–735), Achaze (735–716) a Chizkiáše (728–687). To odpovídá výpočtu, že trvala asi 40 let, a shoduje se to i s názorem, že jeho služba i manželství začaly přibližně ve stejné době. O proroku Ozeášovi toho víc nevíme. O jeho otci, Beérovi, se Bible na jiném místě nezmiňuje, není vzpomenuáno ani místo, odkud pochází. Ozeášova poselství jsou určena severnímu izraelskému království, v kterém Ozeáš jako jediný z biblických proroků také žil. Je zřejmé, že jde o poslední roky izraelských dějin, Ozeáš se však nezmiňuje o pádu a odvléčení do Asýrie, jež se odehrálo roku 722 před Kr. Z toho vyplývá, že musel odejít do Judska a napsat svoji knihu ještě před touto událostí.

Co Hospodin přikázal Ozeášovi? Jaká symbolika se za tím skrývala? Oz 1,1.2; viz také Jr 3,1.2.9; 13,27; Ez 16,15.16; 23,17–19

Byla Gomera nevěstka? Hebrejský text používá výraz „žena/manželka smilstva“. Gomera mohla být i dcerou lehké ženy nebo její vnučkou (někteří potomci následují příklad svých rodičů), nebo ji za nevěstku označil někdo, kdo prorocky znal budoucnost.

Ozeášův vztah s nevěrnou ženou, s cizoložnicí, má v sobě skrytý hluboký význam, který je nesrovnatelný s nějakou alegorií či obrazným vyprávěním. Hospodin tím dává svému lidu silné svědectví o jejich duchovní nevěře. Jistě je tím chtěl přitáhnout zpět k sobě.

GOMEŘINA NEVĚRA

„Nechce pochopit, že já jsem jí dával obilí, mošt i čerstvý olej, že jsem ji zahrnoval stříbrem a zlatem – a oni to dávali Baalovi.“ (Oz 2,10 – ČEP; 2,8 – PBK)

Čteme, že zanedlouho poté, co si Ozeáš vzal Gomeru, „porodila mu syna“ (Oz 1,3). Text naznačuje, že Ozeáš by mohl být otcem tohoto dítěte. U dalších dvou dětí text výslovně neříká, že by je porodila Ozeášovi. (v. 6.8) Ze způsobu vyjádření se můžeme domnívat, že Ozeáš nebyl jejich otcem. Takto text přímo vysvětluje i některé překlady Bible.

První syn dostal jméno Jizreel, což znamená „Bůh rozptyluje, rozhazuje“. Pak se narodila holčička a dostala jméno Lórcháma, to je „nemilovaná, neomilostněná“. Poslední dítě byl syn jménem Lóami, což znamená „nejste lid můj“.

Z čeho obviňuje Ozeáš Gomeru? Oz 2,7.10 (PBK 2,5.8)

Izrael se už dávno přestal ve svých potřebách spoléhat na Hospodina. Při žních na poli a vinici vzýval Baala, boha deště a úrody. Také zlato a stříbro považovali za Baalovy dary a vytvářeli si z nich modly. (Oz 8,4;13,2) A přitom to byl Bůh, kdo jim kromě jiných požehnání dával déšť a hojnou úrodu.

S hříchem přichází i duchovní slepota, která zastírá naši mysl. Lidé docházejí k nerozumným závěrům a pak je používají k tomu, aby ospravedlnili své hříšné chování.

Už se ti někdy stalo, že hřích oslepil tvoji mysl? Které další biblické verše upozorňují na toto duchovní nebezpečí? Přečti např. evangelium Janovo 9. kap. Jak se můžeš chránit před touto slepotou?

DUCHOVNÍ CIZOLOŽSTVÍ

„Což nevíte, že kdo se oddá nevěstce, je s ní jedno tělo? Je přece řečeno ‚budou ti dva jedno tělo‘. Kdo se oddá Pánu, je s ním jeden duch.“ (1 K 6,16.17)

Když Bible používá manželství jako ilustraci blízkého vztahu, který chce mít Bůh se svým lidem, pak cizoložství – ale i prostituce – jsou vhodnými symboly toho, k čemu dochází, když Boží lid není věrný Bohu.

Cizoložství je jednou z nejhorších možností, jak si mohou partneři v manželství ublížit. Prostřednictvím tělesné intimity si manželé vytvářejí posvátnou a nedotknutelnou sféru, do které mohou vstupovat – jako jedno tělo – jen oni sami. Znectít ji znamená znectít posvátnou důvěru, tj. podělit se s jiným o to, co patří jen této manželské dvojici.

Jak Kristus posuzuje cizoložství? Mt 5,32

V Ozeášově příběhu není skutečným problémem manželská nevěra, ale duchovní odpadnutí – Boží lid jde za jinými bohy. Většina z nás dnes nemá problém s polyteismem – otevřeně nehledáme a neuctíváme jiné bohy. Přesto v našem vztahu k Bohu nadále přetrvává duchovní cizoložství.

Které z každodenních vlivů nás mohou vést (jako jednotlivce i jako církev) do duchovního cizoložství?

Nenechme se ničím svést. Snadno se totiž může stát, že se postupně, krok za krokem, necháme odlákat od úplného odevzdání se a věrnosti Bohu. Pomalu, ale jistě mohou hodnoty tohoto světa, jeho způsob uvažování či morální názory způsobit, že přerušíme blízký a důvěrný vztah, který chce s námi mít Bůh, a dříve než si to uvědomíme, se dopustíme duchovního cizoložství.

Nikdo z nás není imunní proti pokušení duchovního cizoložství. Které biblické texty nám dávají radu, jak se před ním ochránit? Najdi je a poděl se o ně ve třídě sobotní školy.

OVOCE NEVĚRY

„Pak si řekne: ‚Půjdu a vrátím se ke svému prvnímu muži, tehdy mi bývalo lépe než teď.‘“ (Oz 2,9b; 2,7b – PBK)

Hřích je vždy tím, čím byl – smrtelnou a destruktivní silou ve vesmíru. Ať už je jakkoliv příjemný, vždy přináší trpké ovoce. Kolik mužů a žen si například myslelo, že najde štěstí ve svých cizoložných milostných poměrech, které nakonec skončily jen smutkem a bolestí nejen pro ně samotné, ale i pro jejich okolí.

Co se dál stalo s cizoložnicí Gomerou? Oz 2,4–15 (2,2–13 – PBK)

Které Ježíšovo podobenství nám připomíná tento příběh? Podívej se zvláště na Oz 2,9 (2,7 – PBK).

V celém průběhu starozákonních dějin Izraele byli lidé v pokušení uctívat modly, bohy „stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné a kamenné, kteří nic nevidí, neslyší ani nevědí“ (Da 5,23). Dnes nemusíme být v pokušení klanět se bohům a uctívat modly, ale snadno nás mohou odvést od Boha věci tohoto světa, které nás také v konečném důsledku neuspokojí, nemohou naplnit nejhlubší potřeby našeho srdce a nezachrání nás ani v den soudu. (Jr 2,27.28)

Příběhem o Ozeášovi a Gomeře chtěl Bůh dát svému lidu důležité ponaučení: Buďte věrní jedinému Bohu, který vás miluje, který vás může spasit a který může naplnit vaše nejhlubší potřeby.

Bohu záleží na tom, abychom s ním měli úzké společenství a nevzdálili jsme se mu. Máš s tím nějakou osobní zkušenost? Jaká je tvoje odpověď na Boží vedení? Co bys měl změnit, abys mohl lépe reagovat na jeho podněty?

ÚŽASNÁ LÁSKA

„Hospodin mi řekl: „Jdi opět a miluj ženu, milenku jiného, cizoložnici. Právě tak miluje Hospodin izraelské syny, i když se obracejí za jinými bohy a milují koláče z hroznů.““ (Oz 3,1)

Přečti si Oz 2,16–25 (2,14–23 – PBK). Co má Ozeáš na Boží pokyn udělat? Jaké je v tom poselství pro nás?

Ozeáš už svou manželku odsoudil: obvinil ji a dvakrát vyhlásil svůj verdikt: 1) „Proto zahradím tvou cestu hložíím...“ (Oz 2,8; 2,6 – PBK) 2) „Proto si vezmu své obilí zpět...“ (Oz 2,11; 2,9 – PBK) Ozeáš však dostal od Boha pokyn k tomu, aby ji nejen znovu přijal zpět k sobě, měl ji navíc milovat tak, jako Bůh miluje Izrael.

Co je tématem 3. kapitoly knihy Ozeáš? Jakou symboliku zde nacházíme?

Všimni si, že Ozeáš má nejen přijmout svoji manželku zpátky, ale má ji milovat – a to dokonce tak, jako Bůh miluje svůj lid. Ozeáš i tentokrát poslechne Boží příkaz a koupí si ji za 15 stříbrných a míru ječmene. Běžná hodnota otroka byla za normálních okolností asi 30 šekelů stříbra (Ex 21,32). Ječmen, který by mohl rozdíl vyrovnat, však neměl takovou hodnotu. Takže je patrné, že Gomera byla prodána pod cenou.

To, že si Ozeáš bere zpět svoji cizoložnou ženu, znázorňuje konkrétní historickou situaci. Bůh miluje svůj lid, Izraelce, i když od něj odcházejí za jinými bohy. To je hlavní myšlenka poselství, které oznamoval svými slovy i skutky. Viděli Ozeášovu věrnost a lásku, když si opět vzal nevěrnou manželku. To vše mělo Izraelcům pomoci, aby si uvědomili a pochopili Boží věrnost.

Jaký je tvůj vztah s Bohem? Dopustil ses duchovního cizoložství? Jakou naději můžeš načerpat z poselství, které nám Bůh dal v těchto kapitolách?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Šťastný domov si přečti kapitolu Mravní úroveň (str. 104–106; AH 326–339) Příběh popsany na těchto stránkách ukazuje Boží ochotu odpustit svým bloudícím dětem. Zneuctění manželství nevěrou je jedním z nejhorších způsobů, jak může člověk zradit jiného člověka. Bůh používá tento obraz, aby znázornil, jak se dívá na duchovní nevěru svého lidu. A přesto je ochotný odpustit jim a přijmout je zpět. Tyto kapitoly zjevují Božímu lidu velikost jeho milosti.

„Ježíš je dnes naším Spasitelem. Přimlouvá se za nás v nebeské svatyni svatých a odpouští nám naše přestoupení. Je to velký rozdíl, pokud se s jistotou spoléháme na Boha jako na bezpečný základ, nebo se snažíme najít si nějakou vlastní spravedlnost, dříve než přijdeme k němu. Odvrátíme pozornost od sebe k Božímu Beránku, který snímá hříchy světa. Je to hřích pochybnosti a nedůvěry. I ta nejmenší nevěra, kterou v sobě člověk pěstuje, vyvolává v člověku vědomí viny a přivádí do velké temnoty, nejistoty a strachu. Namlouvá nám, že Pán je neupřímný a že neučiní to, co slíbil – a tím ho velmi potupujeme.“ (GW 426)

Náměty k přemýšlení

1. **Přečtěte si ve třídě verše, které jste uvedli při poslední otázce v části na úterý. Které praktické principy vyplývají z těchto veršů? Jak nám – jednotlivcům i církvi – mohou pomoci chránit se před duchovním cizoložstvím?**
2. **Přemýšlejte o tom, jaké je hlavní poselství některých kapitol z Ozeáše, které jsme studovali. Co chce tímto příběhem Bůh povědět naší církvi? Co bychom si z něj vzít neměli?**
3. **Znáte někoho, kdo přestal chodit do sboru? Pokuste se s tímto člověkem zkontaktovat a projevit mu zájem. Jakým způsobem mu můžete prokázat takovou laskavost a soucit, jakou Bůh prokázal nám prostřednictvím tohoto příběhu?**

Shrnutí

Manželství Ozeáše a Gomery je nejlepší biblickou ilustrací odpuštění, které bylo dáno nevěrnému partnerovi. Je to také krásný příklad Boží ochoty odpustit nám.

HOSPODIN A IZRAEL

NAPLNĚNÍ NAVZDORY SELHÁNÍ

**Texty na tento týden: Ex 3,6–14; 6,6–8; Joz 24,1–18;
Jr 5,19.22; Ez 16,26–29.34; Oz 9,1; J 20,21; Fp 4,4;
1 Te 1,6; 1 J 2,12**

Základní verš

„Tvým manželem je přece ten, jenž tě učinil, jeho jméno je Hospodin zástupů, tvým vykupitelem je Svatý Izraele; nazývá se Bohem celé země.“ (Iz 54,5)

Ozeáš, poslední prorok v severním izraelském království, použil symbol manželství, aby ilustroval vztah mezi Hospodinem a jeho lidem. Ozeášův osobní tragický život se prolínal s jeho prorockou službou. Aby ukázal, že Hospodin je připravený znovu přijmout svůj vzpurný lid, přijal nazpět svoji nevěrnou manželku.

O sto let později se Jeremjáš, poslední prorok před babylonským zajetím, snažil ochránit Judsko před podobným osudem. Obyvatelé Judska se mohli poučit z toho, co se stalo jejich izraelské sestře, ale nestalo se tak.

Ve stejné době prorokoval Ezechiél zajatcům v Babylonu. Oba proroci použili pro Judsko symbol manželství. Samotný Jeremjáš se nikdy neoženil. Bůh mu dal pokyn, aby také nikam nešel na hostinu, protože skončí radost i čas svatebních hostin (Jr 16,2–4.8.9). Ezechielovi náhle zemřela manželka jako znamení toho, že dojde ke zničení chrámu (Ez 24,15–21).

Hlavní myšlenka

I přes nevěrnost svého lidu byl Pán Bůh ochotný dát Izraeli druhou šanci.

ZAČÁTEK VZTAHU

„...Připomínám ti zbožnost tvého mládí, tvou lásku před sňatkem, jak jsi za mnou chodila pouští, zemí neosívanou. Svatý byl Izrael Hospodinu...“ (Jr 2,2.3a)

Hospodin se představil Mojžíšovi a vyhlásil, že splní zaslíbení, která dal Izraeli. (Ex 3,6–14; 6,6–8) Bůh slíbil, že se stanou jeho lidem a že jim dá do vlastnictví zemi, ve které budou přebývat.

Putování pouští proroci považovali za dobu zamilování a první lásky. Byla to doba, kdy byli věrní Hospodinu a nenásledovali jiné bohy. Exodus pro Izraelce znamenal velké vysvobození. Tuto událost bychom mohli připodobnit ke slavnostnímu uzavření „manželského“ slibu.

Jak Jozue rozuměl tomu, co vykonal Hospodin pro Izrael dodržením své smlouvy a naplněním plánovaného záměru? Joz 24

v. 3.4 _____

v. 5–7 _____

v. 8–12 _____

v. 13 _____

Když čteme, jak Izraelci odpověděli, cítíme vroucnost a upřímnost jejich slov. Bůh nám zakázal sloužit jiným bohům. Jak mnoho pro nás učinil!

Stalo se ti, že jsi něco Bohu upřímně slíbil, ale později jsi to porušil? Můžeš ještě splnit některé z těchto slibů?

NEVĚRNOST NEVĚSTY

„Co máš teď z cesty egyptské, z toho, že piješ vody Nilu? Co máš z cesty asyrské, z toho, že se napájíš vodami Eufratu?“ (Jr 2,18)

Období kralování Davida a Šalomouna se vyznačovalo všeobecnou věrností Hospodinu. Avšak Jerobeám, první král Izraele na severu, zhotovil zlatá telata, aby jeho poddaní nemuseli chodit do chrámu na jihu; mohlo by je to totiž vést k pokušení, aby se usadili v Judsku. (1 Kr 12,28–30) Protože ustanovil vlastní kněze, levité ze všech oblastí Izraele se přestěhovali do Judska. (2 Pa 11,13–16) Další králové, kteří vedli Izrael k uctívání jiných bohů, byli často přirovnáváni právě k Jerobeámovi. (1 Kr 16,7.26)

Proroci odsuzovali obyvatele Izraele a Judska za to, že Boží slávu vyměnili za bezcenné modly (Jr 2,11), že hledali pomoc u jiných národů a nespolehali se na Hospodina. (Jr 2,18) Jeremjáš říká, že přestat důvěřovat Hospodinu znamená zapomenout na manželskou smlouvu, kterou s ním lid uzavřel. Je to něco podobného, jako kdyby nevěsta zapomněla na své svatební klenoty a ozdoby. (v. 32)

Jakým názorným obrazem proroci popisují nevěrnost Izraele a Judska?

Jr 5,7 _____

Ez 16,26–29.34 _____

Oz 9,1 _____

V jistém okamžiku prorok přirovnává tento vztah ke vztahu mezi mužem a ženou během líbánek. Hned nato o nevěstě říká, že začala smilnit. A co je ještě horší, Ezechiel prozrazuje, že i když většina nevěstek bere za „své služby“ odměnu, Judsko bylo ochotno za ně samo platit! (Ez 16,34)

Přestavte si ženu, která má laskavého a starostlivého manžela a ten je ochoten pro ni udělat všechno, co může, a velmi ji obdarovat. (Iz 5,4) A tato žena se přesto vzdá takového vztahu kvůli mužům, kteří ji chtějí jen využít k tělesným rozkoším.

V takovém jednání nenalézáme žádný smysl – protože ani hřích nemá žádný smysl. Pokud se denně neodevzdáme Bohu, hřích způsobí, že i my budeme dělat nerozumné a lehkovážné věci.

Jakých hloupostí a nedbalostí se lidé dopouštějí vinou hříchu? Jak se před tím můžeme chránit?

OVOCE NEVĚRY

„Až se zeptáte: ‚Proč nám to všechno Hospodin, náš Bůh, učinil‘, ty jim řekneš: ‚Tak jako jste vy opustili mne a sloužili ve své zemi cizím bohům, tak budete sloužit cizákům v zemi, která nebude vaše.“ (Jr 5,19)

Přestože Bible používá obraz nevěrné ženy, větší sklon být nevěrní mají muži. V obou případech je to však tak, že ten, kdo se dopouští cizoložství, si myslí, že najde štěstí jinde. Namísto toho jej však čeká jen neštěstí a trápení.

Často se stává, že po hříchu přichází náležitý trest. Život v zaslíbené zemi závisel na tom, zda byli Izraelci Hospodinu věrní. Když ho opustili a šli za jinými bohy, Hospodin neměl povinnost je chránit před armádami jiných národů. Dovolil, aby snášeli důsledky své nevěry.

Jaký důležitý princip je představený ve verši Jr 5,19? Přečti si také Ga 6,7.

Co říká Pán svému lidu v Jr 5,22? Co jim zde vysvětluje?

Bůh nás stvořil. Ví o nás víc, než my sami. Protože nás miluje, chce pro nás to nejlepší. To je důvod, proč nám přikázal, abychom ho poslouchali. (Dt 10,13) Pokud budeme respektovat jeho zákon a žít v souladu s principy, které dal, můžeme být uchráněni od mnohého zbytečného trápení a bolesti.

Jsme si vědomi toho, že nás poslušnost chrání? Co jsi pochopil z vlastních chyb?

„Toto praví Hospodin: Říkáte: ‚Toto místo leží v troskách. V judských městech není člověka ani dobytka. Jeruzalémské ulice jsou zpustošené, bez člověka, bez obyvatele, bez dobytka.‘ Opět zde však bude slyšet hlas veselí, hlas radosti, hlas ženicha a hlas nevěsty, hlas těch, kteří vybízejí: ‚Chválu vzdejte Hospodinu zástupů, protože Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.‘“ (Jr 33,10.11)

Když Bůh dovolil, aby byli obyvatelé Izraele a Judska jako zajatci odvezeni ze země, která jim byla slíbená, v podstatě se s nimi „rozvedl“. (Jr 3,8) To však nebylo jeho poslední slovo. Jeremjáš nejprve vyhlášoval, že přestane radost a veselí a utichne hlas ženicha a nevěsty (Jr 7,34; 16,9; 25,10), později však dodává, že období ticha skončí a v zemi lidé znovu uslyší hlas ženicha a nevěsty. (Jr 33,11)

Proč v zemi opět zavládne radost a veselí? Jaké poselství tím Pán Bůh dal svému lidu tehdy – a také nám dnes? Přečti si také J 20,21; Fp 4,4; 1 Te 1,6; 2 J 1,12.

Jaké zaslíbení dal Bůh své nevěrné nevěstě? Jr 25,11; 29,10; Ez 16,60

S hrozbou trestu proroci zároveň přinášeli i světlo naděje. Jeremjáš vyhlásil, že přestane radost a veselí a utichne hlas ženicha a nevěsty. (Jr 7,34; 16,9) Později však dodává, že to potrvá 70 let. (Jr 25,11) Potom budou jejich utlačovatelé poraženi. Ozeáš předpovídal, že v Izraeli nastane doba, kdy nebude porodů ani těhotenství (Oz 9,11), ale pak přijde čas uzdravení a lásky (Oz 14,4). To, co Bůh činí, není vlastně trest, ale výchova.

Proroci naléhali, aby se Izrael vrátil zpět k Hospodinu. Ujišťovali lid, že Hospodin je určitě znovu přijme. Byli přesvědčeni, že Izrael se vrátí. Obnova vztahu však nastane jen pod jednou podmínkou – že Boží lid zanechá své modloslužby, bude zachovávat jeho příkazy a znovu se bude spoléhat cele na Hospodina.

NOVÁ SMLOUVA

„Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu.“ (Jr 31,31)

Je zlé, když žena není věrná svému partnerovi. Použitá metafora však mluví o ženě, která se stala nevěstkou. Hospodin byl i přesto ochotný Izrael znovu přijmout, odpustit mu a uzdravit narušené vztahy. Nejen že ho přijal zpět, ale udělal pro něj ještě mnohem víc.

Jaké poselství pro starověký Izrael čteme u Jr 31,31–37? (viz též Ga 3,29; Žd 8,7–13; 10,16.17) jakou naději a zaslíbení nacházíme v těchto verších pro sebe?

Hospodin jim nejen odpustí jejich hříchy, ale slibuje, že svůj zákon napíše do jejich srdcí a do jejich myslí. (Jr 31,33) Tento verš je základem evangelia, tajemstvím milosti. Je to nová smlouva, která tvoří základ jeho zaslíbení pro všechny, kdo se ve víře a poslušnosti odevzdali Ježíši.

Možná padneme. Možná zhřešíme. Možná uděláme chybu. Ale díky Ježíši – a tomu, co pro nás udělal a stále dělá – nám Bůh odpustí. Plán spasení všem nabízí úplné odpuštění. Žádný hřích není tak velký a žádný hříšník není natolik špatný, aby pod křížem nemohl najít odpuštění. A to Bůh zvěstoval i starověkému Izraeli. To je to světlo, které z golgotského kříže září i nám – poselství, které má Bůh dnes pro svůj lid. I kdybychom od něj odešli, náš laskavý a starostlivý manžel, náš Bůh, nás miluje a chce nás opět přijmout. Nenutí nás však, ale přitahuje „provazy milování“ (Oz 11,4).

Odešel jsi od Boha? Zavrhl jsi Boží lásku? Bůh ti říká: „Vrať se! Odpustím ti a uzdravím tě.“ Jak mu odpovíš?

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Nebylo to však jediné proroctví, na němž mohli vyhnanci zakládat svou naději v brzké osvobození. Měli proroctví Jeremjášovo, v němž bylo jasně udáno, jaká doba uplyne, než bude Izrael vysvobozen z Babylonu. ‚Až se naplní sedmdesát let,‘ předpověděl Hospodin skrze svého posla, ‚budu stíhat na králi babylonském a na onom pronárodu, totiž na zemi Kaldejců, jejich vinu, je výrok Hospodinův, a způsobím, že bude navěky zpustošena.‘ (Jr 25,12) Zbývajícím Judským bude prokázáno dobro, budou-li se úpěnlivě modlit. ‚Dám se vám nalézt, je výrok Hospodinův, a změním váš úděl, shromáždím vás ze všech pronárodů a ze všech míst, kam jsem vás vyhnal, je výrok Hospodinův, a přivedu vás zpět na místo, odkud jsem vás přestěhoval.‘ (Jr 29,14)“ (PK 363.364; PK 552.553)

Náměty k přemýšlení

- 1. Přemýšlejte o tom, proč hřích lidí navádí, aby dělali nerozumné a lehkovážné věci. Jak je možné, že i ti, co mají velké znalosti a mnoho dokážou, se nechají svést svými vášněmi a touhami? Jak můžeme pomoci člověku, který se ubírá špatnou cestou?**
- 2. Uvažujte o názoru, že Boží zákon je určitou ochranou. Co to znamená? Před čím nás chrání? Proč přesto není věrnost zákonům a Božím principům žádnou zárukou toho, že nebudeme nikdy trpět?**
- 3. V části na středu jsme mluvili o radosti, štěstí a pokoji, které pramení ze spásného vztahu s naším Pánem. Přemýšlejte o tom, že i služba Bohu přináší radost, štěstí a pokoj. Podělte se o své zkušenosti. Proč je důležité soustředit se na požehnání a dobré věci, které jsme jako Boží děti dostali?**

Shrnutí

I když Izraelci Hospodina zklamali, nesmíme je odsuzovat. Oč jsme my – pro které jsou Izraelci varovným příkladem – věrnější svým smluvním slibům, které jsme Bohu dali?

POUŽITÉ ZKRATKY

ČEP Český ekumenický překlad
PBK Překlad Bible kralické

BC The Seventh-day Adventist Bible Commentary,
sv. 1. –9.

ZKRATKY BIBLICKÝCH KNIH – PODLE ČEP

Starý zákon:

Gn První Mojžíšova (Genesis)	2 Pa Druhá Paralipomenon
Ex Druhá Mojžíšova (Exodus)	Ezd Ezdráš
Lv Třetí Mojžíšova (Leviticus)	Neh Nehemjáš
Nu Čtvrtá Mojžíšova (Numeri)	Est Ester
Dt Pátá Mojžíšova (Deuteronomium)	Jb Jób
Joz Jozue	Ž Žalmy
Sd Soudců	Př Přísloví
Rt Rúť	Kaz Kazatel
1 S První Samuelova	Pís Píseň písní
2 S Druhá Samuelova	Iz Izajáš
1 Kr První Královská	Jr Jeremjáš
2 Kr Druhá Královská	Pl Pláč
1 Pa První Paralipomenon	Ez Ezechiel
	Da Daniel
	Oz Ozeáš
	Jl Jóel
	Am Ámos
	Abd Abdijáš
	Jon Jonáš
	Mi Micheáš

Na Nahum
Abk Abakuk
Sf Sofonjáš
Ag Ageus
Za Zacharjáš
Mal Malachiáš

Nový zákon:

Mt Matouš
Mk Marek
L Lukáš
J Jan
Sk Skutky apoštolů
Ř Římanům
1 K První list Korintským
2 K Druhý list Korintským
Ga Galatským
Ef Efezským

Fp Filipským
Ko Koloským
1 Te První list Tesalonickým
2 Te Druhý list Tesalonickým
1 Tm První list Timoteovi
2 Tm Druhý list Timoteovi
Tt Titovi
Fm Filemonovi
Žd Židům
Jk List Jakubův
1 Pt První list Petrův
2 Pt Druhý list Petrův
1 J První list Janův
2 J Druhý list Janův
3 J Třetí list Janův
Ju List Judův
Zj Zjevení Janovo

DÍLA E. G. WHITEOVÉ

Daughters of God
AH The Adventist Home
(citujeme z výběru Happiness
Homemade – Šťastný domov,
vyd. 1997)

Ev Evangelism
PK Prophets and Kings –
PK proroci a králové (1969)
PP Patriarchs and Prophets –
PP Patriarchové a proroci (1969)

SBÍRKY VE 3. ČTVRTLETÍ 2007

Ve 3. čtvrtletí 2007 jsou **finanční prostředky z misijních sbírek sobotní školy** určeny pro podporu institucí a oddělení církve, které se zaměřují na práci s dětmi, s manželskými páry, celými rodinami a na misijní práci.

Již delší dobu se připravují nové učebnice (Klíče) pro dětskou sobotní školu a první výsledky práce lidí, kteří byli touto činností pověřeni, jsme mohli již se svými dětmi použít. (Sbírka pro oddělení dětské sobotní školy proběhne 8. července.) Křesťanský domov je oddělení, které se snaží pomáhat udržovat láskyplný vztah mezi manžely, mezi rodiči a dětmi, ale také v celé rozvětvené rodině. (Sbírka na práci tohoto oddělení proběhne 25. srpna.) Oddělení, jehož práce se dotýká každého z nás, je oddělení osobní služby. Pro všechny z nás platí výzva ke sdílení se naší víry v Boha a naděje na záchranu v Ježíši Kristu. (Sbírka na oddělení evangelizace se uskuteční 8. září). Svými dary při sbírkách v sobotní škole můžeme podpořit přípravu materiálů a práci v těchto oblastech činnosti církve. Výnos sbírek v ostatních sobotách bude zčásti odeslán na misijní projekty ve světě a část prostředků zůstane pro další misijní činnost v naší unii. Na odvodech do světového misijního fondu se jednotlivá sdružení podílejí v roce 2007 takto:

České a Moravskoslezské sdružení	80 %
Slovenské sdružení	60 %

Finanční prostředky ze sbírky 13. soboty jsou určeny na podporu plánovaných projektů církve v jednotlivých částech světa.

V 3. čtvrtletí 2007 jsou finanční dary určeny pro Západoafrickou centrální divizi (WAD) se sídlem v Abidjanu. Tvoří ji země: Mauritánie, Mali, Niger, Čad, Středoafriická republika, Kongo, Gabon, Kamerun, Nigérie, Benin, Togo, Ghana, Pobřeží slonoviny, Libérie, Guinea, Sierra Leone, Burkina Faso (Horní Volta) a Senegal. Celkový počet sborů v této divizi je 2 952, počet členů 740 638 a počet obyvatel je 300 494 000.

Více informací naleznete postupně na www.casd.cz (aktuality/filmy ke stažení).

V roce 2007 všechna sdružení odvádějí na tento účel 55 %. Ostatní prostředky jsou určeny na stavební projekty Českého sdružení.

ZÁPADY SLUNCE

6. 7. 21 .11	3. 8. 20 .40	7. 9. 19 .32
13. 7. 21 .06	10. 8. 20 .28	14. 9. 19 .17
20. 7. 20 .59	17. 8. 20 .15	21. 9. 19 .01
27. 7. 20 .50	24. 8. 20 .02	28. 9. 18 .46
	31. 8. 19 .47	